

Helsefaglig fakultet UiT, Idrettshøgskolen

«Jeg gikk en tur på stien og delte det jeg så»

En kvalitativ studie om turmål, og betydningen av sosiale medier i valg av turmål i friluftslivet

Hege Therese Robertsen

Masteroppgave i Idrettsvitenskap IDR 3901. Desember 2023

Forord

Dette forskningsprosjektet er et resultat av masterstudie inne Idrettsvitenskap ved Helsefaglig fakultet, UiT, Idrettshøgskolen, Campus Alta. Friluftsliv har alltid vært en stor del av mitt liv, og drømmen om et masterprosjekt har fulgt meg lenge. Ideen om å forstå sosiale medier sin plass i friluftslivet oppstod for noen år siden, da jeg erfarte en økende besøkstrend med turgåere til et bestemt område, Blåisvannet, i Lyngen. I to år har jeg hatt gleden av å fordype meg i nettopp dette temaet.

Arbeidsprosessen med eget forskningsprosjektet har vært omfattende, tidskrevende, spennende, lærerikt og aller mest gøy. Masterprosjektet har fått meg opp på nye «åskammer», hvor jeg har erfart og lært at jeg måtte tåle litt vind om jeg ville ha «utsikt» (innsikt) i egen studie. Gjennom de to siste årene har jeg lært meg betydningen av dyktig veileder, gode hjelpere, en raus familie og tålmodige barn, og det er mange som skal takkes.

Aller først vil jeg rette en stor takk til min veileder. June Anthonsen Røsbø - du har vært en veiviser fra prosjektets første dag, og især når utfordringer stod i kø, - om jeg sporet av, for langt mot nord, mot sør, mot øst eller vest, da navigerte du meg best. Jeg er takknemlig for alle veiledningstimene du delte med meg. Uten din berikende kunnskap, innsikt og forståelse, hadde nok ikke min drøm om et masterprosjekt innen friluftsliv gått i oppfyllelse.

Takk til Oddrunn Skjemstad, verneområdeforvalter for statsforvalteren i Troms og Finnmark, for deling av diverse tilleggsinformasjon om friluftslivet og landskapsvernområdet i Troms.

Til mine medstudenter, Sofie og Jonathan, takk! Hva skulle jeg gjort uten deres faglige- og kreative innspill, innhold og diskusjoner. Dere har vært mine hverdagshelter på masterstudie.

Takk til Astrid-Eline, for teknologisk support. Oppgaveskrivingen hadde ikke vært det samme uten ditt positive engasjement og din tekniske støtte.

Takk til min tålmodige, og alltid støttende familie, som har ledsaget meg gjennom skriveprosessens mentale påkjenninger - nå kan jeg endelig «sprudle» med dere igjen.

Sammendrag

Hensikten med denne studien har vært å dokumentere, analysere og frembringe innsikt i forståelse omkring turvalg, og betydningen av sosiale medier i valg av turmål i friluftslivet. I et historisk perspektiv så har folk delt eller kommunisert fra sine friluftspraksiser gjennom vandrehistorier, dikt, bøker, leserfortellinger, aviser og fotoalbum. Dagens ungdommer vokser opp i en tid der internett og sosiale medier er en del av deres oppvekst, deres hverdag. Samfunnets store og små samtaler har flyttet seg fra kjøkkenbordet, TV, radio, aviser og til sosiale medier.

Forskningsspørsmålet i studien trekker frem valg av turmål innen friluftsliv, knyttet til sosiale medier, og setter søkelys på den sammenheng, mening og betydning valg av turmål kan ha for unge mennesker. Studien er basert på kvalitativ metode, der empirien i studien har blitt frembragt gjennom feltarbeid. 12. unge aktører med norsk nasjonalitet, har delt sine refleksjoner, erfaringer og meninger om turmål, og betydningen av sosiale medier i deres valg av turmål i friluftslivet. Studien har vært styrt av det empiriske datamateriale, og de funn eller mønstrene som er kommet frem, er resultat av feltopphold, feltsamtaler og observasjoner.

Studien ser på sammenheng mellom turvalg sett i lys av en sosiokulturell ramme, menneskers nåtid, der sosiale media er en velkjent arena, en teknologisk materialitet og en viktig del av det moderne samfunnet. Det empiriske materiale vitner om at sosial teknologisk kommunikasjon innenfor friluftsliv, ikke er en usynlig ting og hvilken betydning sosiale medier gjør med sosialiteten, enkelt individer og friluftslivets som sådan er komplekst.

Mønstre som er kommet frem av dette masterprosjektet, er det vanskelig å finne entydig svar på, fordi fenomenet er sammenvevd med noe som ikke er enkelt. Unge menneskers valg av turmål kan sees i sammenheng med at opplevelser knyttet til friluftslivet deles digitalt, der visuelle og spektakulære steder vektlegges i unge menneskers digitale bildedelingspraksis. Bildedeling fra friluftslivet, er en viktig del av friluftslivsutøverens identitetskonstruksjon, der størstedelen av innholdet som deles primært handler om posisjonering av seg selv i et sosialt felt, og i relasjoner til venner og jevnaldrende.

Denne studien gir et mylder av små svar om valg av turmål og handlinger i friluftslivets digitale praksiser.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Sammendrag.....	3
1 Innledning.....	6
2 Bakgrunn for valg av tema.....	7
2.1 Studiens hensikt og problemstilling.....	10
2.2 Begrepsavklaring.....	10
2.3 Oppgavens struktur.....	11
3 Teoretiske perspektiver.....	12
3.1 Tidligere forskning.....	12
3.2 Menneskers grunnleggende behov.....	14
3.3 Friluftsliv.....	15
3.4 Natur – å være i denne relasjonen.....	18
3.5 Landskap og sted.....	20
3.6 Sosiale medier.....	22
4 Metodisk verktøy.....	25
4.1 Vitenskapsteoretisk forankring.....	25
4.2 Valg av forskningsdesign (produksjon av empiri).....	28
4.3 Det kvalitative feltarbeidet.....	30
4.3.1 Sanking av empiri.....	31
4.3.2 Innledende feltkontakt.....	32
4.4 Deltakende observasjon.....	34
4.5 Utvalg og rekruttering av aktører.....	36
4.6 Forskerrollen og forskning i egen kultur.....	37
4.7 Hvordan har empirien vært analytisk håndtert.....	40
4.8 Metodologiske forutsetninger.....	42
4.9 Etske betraktninger.....	43

5	Analyse av empiri og drøfting.....	44
5.1	Møter på stien til Blåisvannet - Presentasjon av empiri.....	44
5.2	Friluftslivet går «online» (Insta-scape)	48
5.3	Valg av turmål, et ikonisk landskap i en visuell verden.....	51
5.4	Identitetskonstruksjon i friluftsliv og på Instagram	56
6	Jeg gikk en tur på stien og delte det jeg så	61
	Referanseliste	63
	Vedlegg	68
	Godkjenning fra NSD.....	68
	Informasjonsskriv	71

1 Innledning

Portens åpnes, og jeg legger ut på en ny tur der jeg trer inn i det kjente, men også ukjente landskapet, ut på stien for å sanke data, min empiri. Samfunnet er i endring, der også menneskers behov endrer seg i takt med tiden. Friluftslivets innhold, hvordan det utøves og de meninger vi tillegger friluftslivet, endres også med samfunnsutviklingen (Skår, 2009). Friluftslivet kjennetegnes ved at vi innretter oss slik at det skapes en kontrast til daglige gjøremål og forpliktelser, som også gir grunnlag for å erfare fra livet på måter som skiller seg fra hverdagslivet (Meld.St.18, (2015-2016); Tordsson, 2000). Diskurser om friluftsliv og aktivitet i naturen omhandler friluftslivpraksis som en særnorsk tradisjon, og friluftslivets egenart har tradisjonelt sett blitt formet gjennom historien, som en ofte sier, og det er ikke historien alene som «former». Friluftsliv i Norge kan sies stå sterkt ideologisk forankret i miljøvern, natursyn, allemannsrett og der friluftsliv ansees som en viktig del av norsk kulturarv og nasjonal identitet (Dervo et al., 2014). Nordmenn har en lang turtradisjon, og menneskers behov for fysisk aktivitet og god helse har vært et tema helt fra antikkens tid (Bahr, 1999). Menneskers interaksjoner med ulike typer natur, sted, landskap og de teknologiske materialiteter som vi har tilgjengelig, kan være med på å forme friluftslivet og våre friluftslivpraksiser gjennom turmålene vi skaper.

Dagens ungdommer vokser opp i en tid der internett og sosiale medier er en del av deres oppvekst, deres hverdag (Hjetland et al., 2022). Samfunnets store og små samtaler har flyttet seg fra kjøkkenbordet, TV, radio, aviser og til sosiale medier. Facebook, Instagram, Twitter, Tik Tok, Snapchat og Youtube for å nevne noen, viser frem menneskers daglige liv. Denne teknologiske utviklingen har den forrige generasjon stått for, samtidig på ett sett, også selv gradvis blitt sosialisert inn i dette mediet. Sosiale medier har gått fra å være et nisjefenomen til noe som angår oss alle, også dem som ikke bruker dem (Aalen & Iversen, 2021, s. 13).

Idag blomstrer det med friluftslivbaserte innlegg på ulike sosiale arenaer med bilder fra Blåisvannet i Lyngen. Ved et enkelt søk på Instagram, #blåisvannet, kommer det opp mer enn 1000 innlegg og #lyngenalps har mer enn 55,2 K innlegg, der blant annet deling av turer fra Blåisvannet dominerer. K i det sosiale nettverket er en indikator på «tusen eller tusenvis». Både bildedelingen og antall besøkende har hatt en brå vekst og utvikling i dette området. Blåisvannet er et visuelt vakkert vann, med intens blåfarge som står i sterk kontrast til de bratte fjellssidene i bakgrunnen. Deling av naturbilder fra Blåisvannet i sosiale medier, har trolig bidratt til å sette dette stedet og Lyngen ytterligere på kartet i moderne tid.

2 Bakgrunn for valg av tema

Ideen omkring dette prosjektet ble til da jeg observerte en økende trend med turgåere opp til Blåisvannet i Lyngen. Akkurat her, ved den ny etablerte parkeringsplassen, med egen designet bilderamme for det perfekte «selfie-portrettet» strategisk plassert med Lyngsalpene i bakgrunnen, ble startpunkt for mitt prosjekt. Jeg har bestandig vært nysgjerrig på livet, der fasinasjonen til menneskers adferd og handlinger interessere meg. Målet med min studie er å få innsikt i betydningen av menneskers valg av turmål, og om sosiale mediers betydningen av i valg av turmål, hos den enkelte friluftslivutøver. Blåisvannet er tatt med for å eksemplifisere bakgrunn og utspring i selvvalgt problemstilling. Innledningsvis i denne masteroppgaven introduseres Lyngen, og Lyngsalpene, med tanke på lesere som ikke kjenner til dette stedet fra før. Etersom deler av Lyngen har fått status som landskapsvernområdet, vil det være naturlig å belyse i korte trekk definisjonen på hva et landskapsvernområde er. Deretter introduseres Blåisvannet, hvor jeg trekker frem ulik deskriptiv statistikk som også er bakgrunns materialet for denne masteroppgavens tema.

Lyngen kommune ligger på 69° nord, der nærmeste by er Tromsø, omtrent 50 km vest for Lyngenhalvøya. Fjellområdet har en unik kombinasjon med bratte fjell og kystnær natur. Områdets høyeste fjell, Jeihkkevárri, ligger omtrent 1834 høydemetre over havet. I Lyngen er det mange topper over 1000 meter, og omtrent 140 isbreer (Miljødirektoratet, 2022, s. 15). De spisse og krasse tindene danner den store fjellkjeden, Lyngsalpene, et ikonisk landskap, som er velkjent blant fjellklatrere og frikjørere på ski. Et landskapsvernområde er større eller mindre områder med naturlandskap og/eller kulturlandskap med stor økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi eller som er identitetsskapende. Til landskap regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart (Osloeconomics & Sørensen, 2018). Norges nasjonalparker har felles design på portaler, et ledd i en merkevarestrategi, som markerer inngangen til nasjonalparken (nasjonalparker.no, 2017). Like ved startpunktet for turen til Blåisvannet, er portalen plassert helt i tråd med hensikten. Verneområdet i Lyngen ble fastsatt i 2004 (VisitLyngenfjord, 2022), og det er en nasjonal målsetning at større landskapsvernområder skal utarbeide en egen besøksstrategi (Miljødirektoratet, 2021). I forbindelse med denne satsningen ble det gjennomført en brukerundersøkelse fra Lyngsalpan landskapsvernområde i 2017 (Osloeconomics & Sørensen, 2018). Fra brukerundersøkelsen rapporteres det at de fleste respondenter, hentet informasjon om Lyngsalpan fra sosiale medier før de besøkte området, og over halvparten oppga at de ferdes

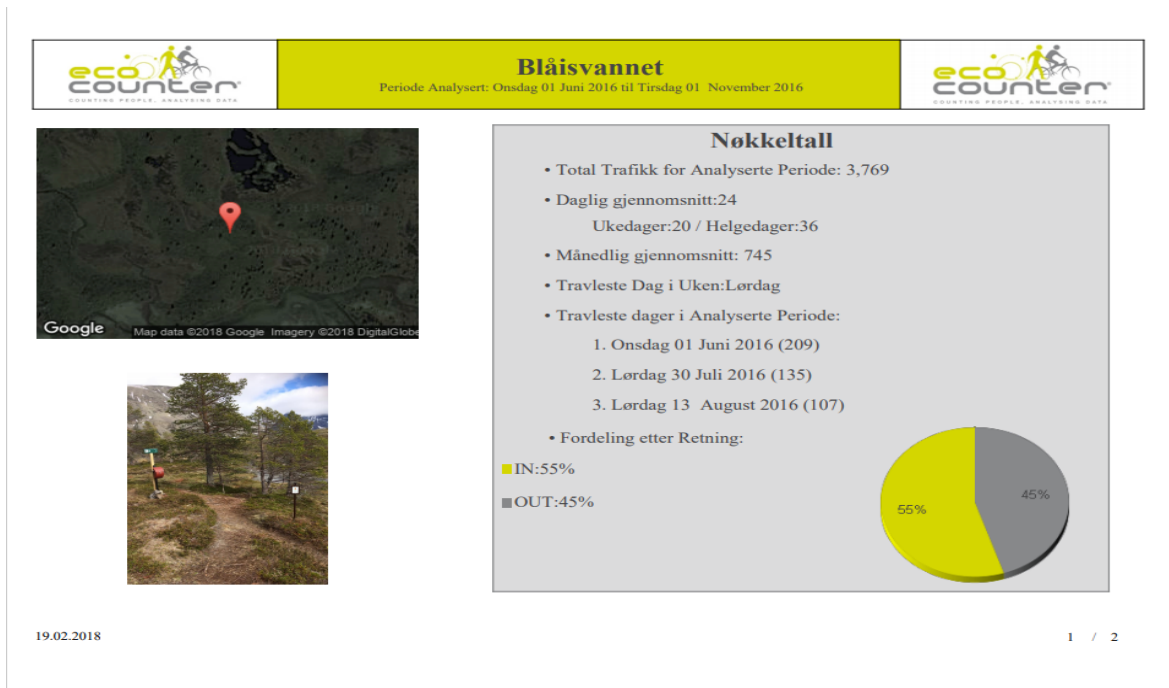
til fots (Osloeconomics & Sørensen, 2018). Funnene viser også at mange besøkende kommer til Lyngen, på jakt etter uberørt natur og det rene friluftslivet. Besøksmotivet er i all hovedsak for «å oppleve en helt spesiell natur» der valg av flere fjelltopper har stor betydning (Osloeconomics & Sørensen, 2018). Lyngen har gode muligheter for naturopplevelser både for de som liker en rolig vandretur, og for dem som søker spenning og adrenalinkick, i et område med en helt spesiell kombinasjon av spisse tinder, isbreer og vill natur. Naturbasert reiseliv og turisme har lange tradisjoner i Nord-Troms, og Lyngen er nok mest kjent for sin vinterturisme, men også for sine alvorlige snøskredulykker.

Lyngen, med sin arktiske beliggenhet og alpine landskap, er godt kjent både nasjonalt og internasjonalt. Dalene her er lange, med stier langs elver som ofte tar deg til små fjellvann. Det mest populære fjellvannet utmerker seg med sin karakteristiske blålige farge, derav navnet Blåisvannet. Smeltevannet som renner ned fra Lenangsbreen inneholder mengder med siltpartikler, som gir opphav til den klare fargen. Området er ikke bare visuelt vakkert, det er også geologisk interessant med endemorener og flere store kampesteiner. Landskapet inviterer til et mangfoldig friluftsliv. Ruten opp til Blåisvannet går langs med dalen, mellom Lenangstindene og opp til Lenangsbreen. Traseen går over steinur i flatt terreng, og den siste kneika før Blåisvannet viser seg, består av ur og ulent terreng. Fjellvannets beliggenhet, er omringet av de bratte Lyngsalpene, et fotogent skue, - et Instagram vennlig sted. Her vises innlegg fra nåtiden, blant store historiske øyeblikk, og geologiske-historiske fortellinger. Bildedelingspraksisen herfra består ofte av bilder og tekst, der publikum deler sin opplevelse av turmålet.

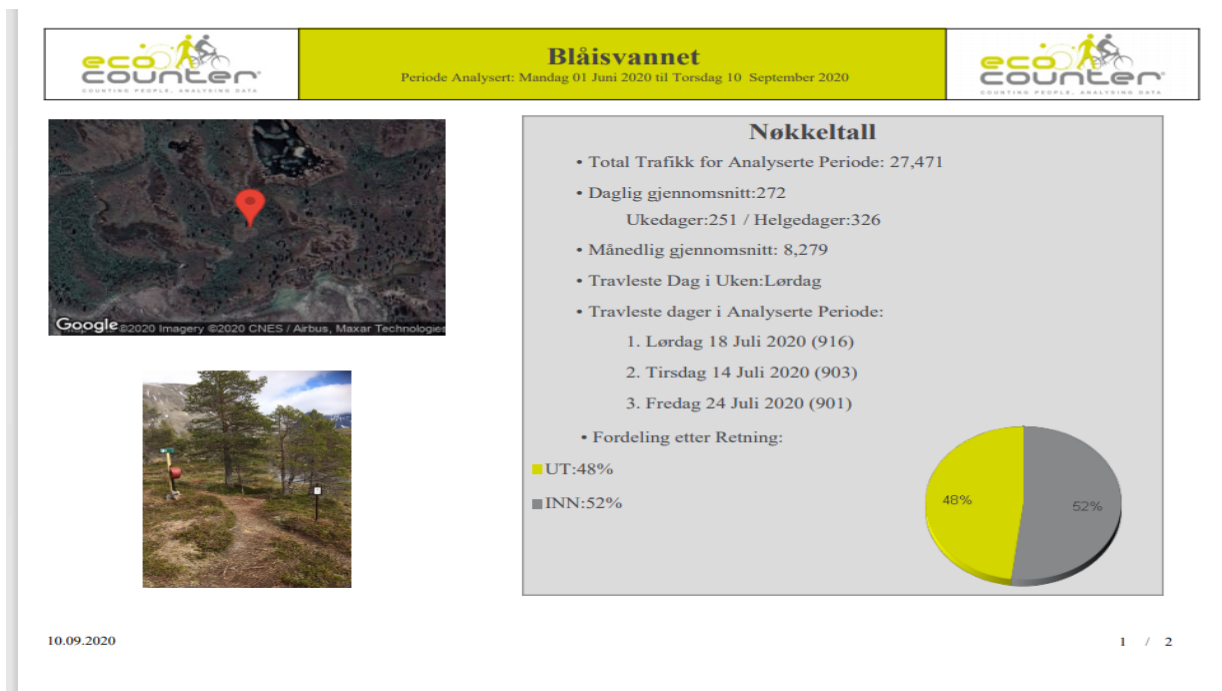
Et landskap er ikke bare et sted der kulturen eller samfunnet finnes, men spiller selv en aktiv rolle i det sosiale felt. I følge brukerundersøkelsen (2018) er det nærliggende å trekke slutninger om at sosiale medier kan ha en betydning for den enkelte friluftslivutøver, ettersom høy andel spurte oppgir at de deler opplevelser fra Lyngsalpan gjennom sosiale medier (Osloeconomics & Sørensen, 2018).

På kort tid har Blåisvannet blitt et velkjent sted. Tall innhentet i perioden 2016-2020, gitt av statsforvalteren i Troms og Ishavskysten Friluftsråd, bekrefter denne enorme utviklingen (Bilde 1, 2016 og Bilde 2, 2020). Det er satt opp en ferdselteller på stien som fører til Blåisvannet. Denne pyrotelleren registrerer antall passeringer i døgnet via en sensor som reagerer på infrarød stråling.

Ferdseltelleren tar utgangspunktet i at turgåeren følger faste ferdselsmønstre og går på stien. Dette er en svakhet da det er høyst sannsynlig at telleren ikke får med alle passeringene, ettersom mange turgåere ferdes utenom stien og derav ikke passerer denne telleren. Nøkkeltall fra 2016 viste gjennomsnitt 745 passeringer per måned.

Mens det i 2020 ble registrert **8279** passeringer per måned, mer enn 10.dobling av antall turpasseringer på få år.

2.1 Studiens hensikt og problemstilling

Hensikten med denne studien er å frembringe innsikt, forståelse og betydning av friluftslivets turmål i relasjon til sosiale medier. Oppgaven min baserer seg på en casestudie, der Blåisvannet er en helt spesifikk kontekst. Med mitt forskningsspørsmål trekker jeg frem valg av turmål innen friluftsliv knyttet til sosiale medier, og setter søkelys på den sammenheng, mening og betydning valg av turmål kan ha for unge mennesker. Med utgangspunkt i dette har jeg arbeidet frem følgende problemstilling:

Hvilke meninger og betydninger beskriver unge mennesker om deres valg av turmål i relasjon til sosiale medier i friluftslivet?

Friluftsliv er den konteksten som jeg situerer dette i, der mening vil vise seg i de refleksjoner aktørene har over den relasjonen de står i, med turmål og sosiale medier. Betydning vil være de personlige innvirkninger sosiale medier har i deres turliv. Friluftsliv er en kulturell symbolsk resurs mange drar på i Norge, og det er en del av vår kulturelle fortelling om oss selv, om det å dra på tur.

2.2 Begrepsavklaring

For å utforske oppgavens problemstilling er det sentralt å redegjøre for flere begreper som jeg anvender, og varianter av begreper som er beslektet. Noen av begrepene griper inn i teorien som jeg bygger min analyse på under kapittel 5.

Turmål: Et turmål i denne oppgaven er et sted man drar til, en destinasjon, en ferdsel i naturen med en start og en slutt, der målet er individuelt og bestemmes av subjektet. Et grunnleggende skille mellom ulike typer praktisk rasjonalitet gjøres på bakgrunn av struktur. Formålsrasjonalitet er en måte å tenke rasjonelt, der man har et gitt formål eller mål. Hvilke verdier eller mål, samt hvilke oppfatninger aktøren har om verden, bestemmes av fornuftens egne mål (Holmen, 2022). Et turmål blir til gjennom menneskers utførelse av aktivitet, der arena er naturen.

Sosio-kulturelt friluftsliv: friluftsliv er relatert til forståelser, meningsinnhold som er blitt til i et samspill mellom samfunnsmessige (kulturelle) forhold, strukturer, fortellinger og praksiser (friluftsliv.no, 2023). I kap.3.3 går jeg nærmere inn på norsk friluftsliv som kulturarv og norsk tradisjon.

Aktør: i filosofisk og sosiologisk litteratur er aktør en sentral betegnelse, en person som spiller en aktiv rolle. Jeg betegner en aktør som en person - en friluftslivutøver, som handlingssubjekt.

2.3 Oppgavens struktur

I teorikapittelet presenterer jeg teoretiske perspektiver, tidligere forskning og teori sett i lys av selve stedet og turmålet til Blåisvannet. Deretter så har jeg valgt å trekke frem menneskers grunnleggende behov, friluftsliv-, natur-, landskap og sted - som fenomen for å forstå aspekter i valg av turmål. Til slutt i dette teorikapittelet beskrives sosiale medier.

Under kapittel 4, Metodisk verktøy, redegjør jeg for hvilke metodiske tilnærminger jeg har anvendt for å kunne utforske problemstillingen. I metodekapittelet kommer det frem at jeg har valgt kvalitativ metode der datainnsamling er generert gjennom observasjon, deltakende observasjon og feltsamtaler. I analysekapittelet redegjøres det for det empiriske materialet og et tilbakeblikk på tidligere forskning og teori som er en viktig del av min analyse og diskusjon, før jeg trekker slutninger og oppsummerer analysekapitelet. Avslutningsvis, når reisen i denne oppgaven går mot slutten, vendes blikket opp og frem mot videre tenkning, ideer som kan inspirerer og lede frem mot nye tanker innen forskning og friluftsliv. Det er viktig at det som registreres i min utforskning avhenger av hva som er relevant i forhold til forskningsprosjektets problemstilling (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 203). Jeg er klar over det begrensede utvalg aktører i min studie, av den grunn skal jeg gå igjennom begrunnelse for avgrensninger i eget masterprosjekt. Tidsmessige begrensninger og masteroppgavens størrelse er hovedgrunnen til at jeg velger å se på et Sosialt medium, herunder Instagram, og betydningen av unge menneskers valg av turmål i friluftslivet og betydningen av bildedelingspraksis på Instagram i deres turvalg.

*«Se for en herlig natur vi har fått. Løft blikket ditt opp mot de skyhøye fjelle.
De løfter din tanke fra alt som er smått, de mektige spir inn mot hvelvet.
Men Lyngen har mer enn tider og fjell,
jeg vil deg så gjerne fortelle»*

3 Teoretiske perspektiver

All forskning begynner med en form for kvalitativ analyse av det fenomenet eller gjenstandsfelt man ønsker undersøkt (Brinkmann et al., 2012, s. 14). I dette kapittelet presenterer jeg det som vil utgjøre et teoretisk og begrepsmessig rammeverk som jeg anvender i mine analyser og i betraktning av empirien. Arbeidet har gitt innsikt i meningsskapende praksiser hvor relasjonen mellom turmål og sosiale medier hos unge mennesker har vært utforsket. I utforskningen har jeg benyttet meg av perspektiver fra Maslow's behovsteori, som er i berøring med spørsmål som trygghet, samhørighet, aktelse og selvrealisering (Skaalvik et al., 2021, s. 140). Jeg har også situert studien i et friluftslivs felt. Deretter er det landskap- og stedsteori sammen med teori fra sosiale medier, perspektiver jeg drar på for å få frem flere nyanser i empirien.

Målet er ikke å utdype alle feltene utførlig, men beskrive hva jeg har benyttet av teori som et produkt av mitt engasjement med empirien. Empirien ble produsert på turer til og fra Blåisvannet. En teori er ett sett antakelser om et eller flere fenomener, og teori kan være begreper og forholdelsesmåter som åpner noe i mitt materiale, i min empiri (Tjora, 2021, s. 39-46). I dette masterprosjektet hjelper teorien meg til å tenke klart og til å gjøre rede for hvordan jeg har tenkt. Teorien skal sammenfatte, bringe innsikt og perspektiver, på et større eller mindre felt, og teorien skal kunne beskrive og gi grunnlag for oversikt og forklaring (Befring, 2007, s. 18). Teori er ikke bare «funn» forklart, men det er perspektiver som åpner for noen forståelsesformer som igjen åpner for ulike tenkemåter for et fenomen. Med det sagt, så begynte jeg ikke med tidligere forskning og litteratur som utgangspunkt, men det var empirien som vokste på i arbeidet, som ledet meg til å orientere mot annen lignende forskning. Målet mitt er å kunne utvikle egen selvstendig forståelse av samfunnet rundt meg, og på den måten redegjøre for hvordan ulike mønster i samfunnet virker sammen.

3.1 Tidligere forskning

For å finne frem til tidligere forskning basert på mitt forskningsspørsmål, så ble det gjort et systematisk litteratursøk i norske og internasjonale databaser. Det ble søkt i databasene Google Scholar og i Oria med søkeordene «friluftsliv» og «sosiale medier», «sosiale medier» og «friluftsliv», i tillegg ble det søkt med engelske søkeord «outdoor adventure» og «social media», «social media» og «outdoor activities».

I tillegg har jeg fått flere artikler fra instituttet ved idrettshøgskolen og fra veileder. Jeg har også søkt i artiklens kildehenvisning for å få et utvidet treff av artikler. Litteratursøkene gir inntrykk av at det er gjort relativt lite forskning som ser på aspektet friluftsliv og sosiale medier. Derimot er det gjort en bred forskning på hvert av enkelt fenomen, sosiale medier og friluftsliv, både nasjonalt og internasjonalt.

Det er gjort noe forskning, masteroppgaver, på relasjoner; destinasjoner og sosiale medier, hvor det har blitt skapt nye ikoniske turist attraksjoner i norsk natur. Blant annet Trolltunga har blitt et kjent turmål i Norge som et «sosialt pop-up» turmål, berømt for sin utsiktssklippe (Evers, 2016). Masterstudie til Evers (2016) ser på hva den turistiske opplevelsen er, og funn indikerer at den sterke visuelle appellen oppmuntrer og motiverer tilreisende å oppsøke den lange fotturen. Videre viser hennes studie at destinasjonen blir et «must-see» attraksjon og sosiale medier har vært drivkraften for mange tilreisende (Evers, 2016).

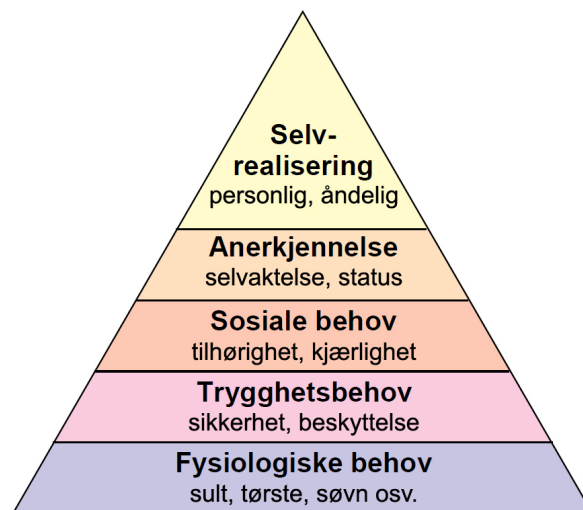
Et annet masterarbeid har sett spesifikt på rollen som sosiale medier innvirker i, der perifere «hot spots» skapes i norsk landskap, studien her er også fra Trolltunga (Khasanova, 2018). Funnene indikerer lignede funn som Evers (2016), men oppsummerer at man ikke kan ignorere sosiale mediers rolle i utendørsstudier, og at den sirkulære delingen av bilder i sosiale medier forsterker tilveksten av besøkende (Evers, 2016). Bildedelingspraksiser, som visuelle narrativer, brukes av turister i før-planlegging og i en turistisk diskurs, jeg ser derimot, at dette er inspirert av friluftsliv som et felt, og jeg kan se aspekter og elementer som overlapper tematisk med min studie. Uansett, om vi er klassifisert som turister, lokale eller regionale turgåere så har vi til felles at vi er mennesker, utstyrt med ideer, forestillings evner og meninger, der vi har med oss kroppen og sansene inn i våre møter med naturen. Natur kan være landskap, en destinasjon i en turistisk forstand, og på samme tid være et hjemsted og et hverdagssted for noen. Distinksjonene mellom natur, landskap og sted kommer jeg tilbake til.

En annen viktig forskjell, mellom min studie og tidligere forskning, er selve turmålet eller destinasjonen i seg selv. Stedets beskaffenhet. Trolltunga er en lang og krevende tur som har skapt flere uønskede hendelser med redningsaksjoner og misnøye blant lokalbefolkningen (Mykletun et al., 2021). Blåisvannet fremstår likeledes som Trolltunga; som et eksotisk, vilt og spektakulært turmål, men her er distansen kun 4.kilometer og få høydemetre som må bestiges.

3.2 Menneskers grunnleggende behov

«Det er ikke nok å spise for å holde seg frisk, man må også ha mosjon. Til tross for at mat og mosjon har motsetninger, er begge nødvendige for god helse» (Bahr, 1999). Det er utviklet flere teorier med ideen om grunnleggende behov. To av de mest kjente teoriene er Maslows teori om mangelmotiv og vekstmotiv (Amran et al., 2022), og Decis Ryans teori om behov for selvbestemmelse, tilhørighet og kompetanse (Skaalvik et al., 2021, s. 137). I min studie har jeg vært inspirert av teorien til Abraham Maslow, andre teorier er ikke tatt med for å avgrense oppgavens størrelse.

Abraham Maslow, psykolog, mest kjent for sin motivasjonsteori og grunnlegger av behovspyramiden, som er en teori for å forklare de grunnleggende behovene til mennesker. «Behov er noe mennesker trenger for å ha det bra, eller noe vi tror vi trenger. Behovsteorier tar utgangspunkt i at vi er motivert for å tilfredsstille behovene våre» ifølge Maslow (Stai, 2022).

Maslows behovspyramide, av Norheim, B.(Stai, 2022)

Maslow stilte opp de grunnleggende behovene i et behovshierarki, og som i litteraturen ofte fremstilles i en pyramide. Nederst i denne pyramiden er mangelbehov og øverst er vekstbehovet. Mangelbehovene består av 4.grupper behov; fysiologiske-, trygghets-, sosiale-, og anerkjennelse behov (Skaalvik et al., 2021, s. 140).

De fysiologiske behovene, her er behovet for mat, søvn, drikke, oksygen osv., dette er grunnleggende behov som er helt nødvendig for å overleve. Trygghetsbehov er det nest nederste behovet, og er behov for forutsigbarhet, orden og personlig trygghet (Stai, 2022).

Høyere opp i pyramiden finner vi sosiale behov, det vil si behovet for tilhørighet og kjærlighet. Øverst av de fire mangelbehovene er behovet for anerkjennelse, der positiv selvoppfatning, selvverd og annerkjennelse kommer frem. Helt øverst i Maslows behovspyramide finner vi vekstbehov, behovet for selvrealisering. Når alle de fire mangelbehovene er tilfredsstilt, vil et menneske søke å utvikle sine talenter, kunnskaper og ferdigheter (Stai, 2022). Maslow mente at menneske er aktivt og handlende, har en fri vilje og har behov for åndelig vekst. Et behov beskrives som «*enhver mangel i dens menneskelige organisme, eller som fravær av goder som en person trenger eller tror han eller hun trenger for å føle velvære*» (Skaalvik et al., 2021, s. 137).

Historisk så har tur i naturen og livskvalitet vært et tema fra antikkens tid, og Hippokrates knyttet aktivitet til livskvalitet (Martinsen et al., 2018, s. 20). Ifølge Hippokrates er mosjon noe av det meste fundamentale hos mennesker og «*Aktivitet er menneskets medisin*», en nødvendighet for god helse (Martinsen et al., 2018, s. 21). Edmund Husserl skrev «*å gå er opplevelsen hvor vi forstår kroppen vår i forhold til resten av verden. Kroppen er vår opplevelse av det som alltid er der, kroppen i bevegelse opplever enheten til alle dens deler som det kontinuerlige 'her' som beveger seg mot de forskjellige 'der'*» (Miljøverndepartementet, 2009, s. 25). Friluftsliv er aktivitet, et opphold i naturen, og ferdsl til fots er en kroppsutfoldelse som gjenspeiler et menneskets liv i bevegelse.

I artikkelen «*The Influence of Social Media on Millennial Generation about Travel Decision-Making*» skriver forskerne om at sosiale media dekker noen behov i et moderne samfunn/tid, og at grunnleggende behov også kan forklares ut i fra relasjon til sosiale media og ikke sosiale media (Nur'afifah & Prihantoro, 2021). Denne artikkelen belyser hvordan menneskers behov basert på sosiale media, kan kategoriseres ut fra ulike behov og kategorier, og at unge mennesker anvender sosiale medier, til eksempel Instagram, for å oppfylle deres behov når det kommer til valg av reisemål.

3.3 Friluftsliv

Friluftsliv vokste frem i siste halvdel av 1800-tallet (Mytting et al., 2018, s. 15), og har så utviklet seg til å bli en egen kultur diskurs i Norge (Gurholt & Haukeland, 2020; Riese & Vorkinn, 2002). Bakgrunnen til at friluftslivet vokste frem, finner man i de strømninger som preger Norge fra renessansen, opplysningstiden og romantikken (Mytting et al., 2018, s. 25).

Friluftsliv har befestet seg som en av de største ikke konkurransedrevende fritidsaktiviteter som engasjerer mennesker i alle aldersgrupper (Breivik, 2010; Svarstad, 2010). Norsk friluftsliv og oppfatning av friluftsliv er blitt et særegent uttrykk for norsk kultur, og har vunnet frem som et forankringspunkt for nasjonal tilhørighet og kulturell identitet.

Den norske turkulturen er nedarvet gjennom generasjoner og godt forankret i norsk friluftsliv. Dagens friluftsliv fremstår som mangfoldig, alt ut ifra hvilken kontekst det befinner seg i (Bischoff & Odden, 2003; Skår, 2009). Dette viser en forståelse av friluftsliv som en kulturarv, noe som skaper virkninger, meninger for hvordan vi forstår oss selv, våre relasjoner til turliv og natur i fortid og nåtid nesten som noe statisk. Derimot med et historisk tilbakeblikk kan en se utviklingen om hvordan forandringer skrider inn i denne «tradisjonelle kulturarven». Fra den gang de første tindebestigerne var forbeholdt en liten elite, til i dag å være en allmenn praksis i Lyngen. Strømninger som ideer, kunnskap om fjell, teknologi som blir tilgjengelig preger menneskers forhold til naturen, ikke bare i Nord-Norge, men i hele Europa, og dette preger hvordan folk oppsøkte - og oppsøker - naturen for rekreasjon og opplevelse (Mytting et al., 2018). Friluftsliv, forhold til turlivet er noe som skapes aktivt i samtidens virke.

Til tross for at friluftslivet endres med tiden, så holder offentlig uttalt politikk fast ved at friluftslivet skaper en kontrast til hverdagen også i vår tid (Meld.St.18, (2015-2016)). Dagens friluftsliv defineres i offentlig politikk som ikke-motorisert ferdsel, opphold og aktivitet i naturen (Meld.St.18, (2015-2016)). Friluftslivet skal fremstå som en positiv kilde i livet og skal fremme det naturvennlige samfunnet. Friluftsliv kan forstås som noe dynamisk, der begrepets meningsinnhold endres over tid. Begrepet friluftsliv er med andre ord, utfordrende å definere, selv om begrepet friluftsliv, som begrep, står sterkt i nordmenns bevissthet.

Når livet i det moderne samfunnet endret folks livsnødvendige nytteverdi av naturen, ble det et større skille mellom arbeid og fritid (Mytting et al., 2018, s. 25). Mennesket har en fortid som jeger og samler, og behovet for å «høste» av naturen har nye egenskaper i seg i dag enn før, tradisjonelt sett, og derav tillegges nye meninger i våre turmål. Det moderne friluftslivet har mange egenskaper, og et mangfold av aktiviteter eller måter å opptre i naturen på. Like mangfoldig og sammensatt er de motivene som mennesker har for å skape aktiviteter i naturen (Mytting et al., 2018, s. 15). Et turmål innen friluftsliv blir til gjennom menneskers utførelse av aktiviteten. Meningen med friluftsliv er subjektivt, og dannes hos den som utøver friluftsliv og/eller i fellesskap med andre.

Friluftsliv er noe som alle kan ha til felles, men som blir praktisert på ulike måter, og med ulik hensikt. Det kan være utfordrende å klassifisere en friluftslivutøver som «tradisjonell» eller «moderne», og ofte veksler de unge mellom friluftslivpraksiser, avhengig av formål og hensikt med turen (Skår, 2003).

Idag snakker vi om at friluftslivet befinner seg i en brytningstid. Stadig større deler av befolkningen deltar, og man får flere typer friluftslivsaktiviteter (Rafoss & Seippel, 2016). Forskning innen friluftsliv har tidligere registret at endringer i friluftslivpraksiser kan knyttes til ulike friluftslivsaktiviteter (Bischoff & Odden, 2003; Odden, 2008; Rafoss & Seippel, 2016). Tradisjonelle aktiviteter som turgåing er fortsatt nordmenns vanligste friluftslivsaktivitet, selv om oppslutningen rundt gåturer, fotturer og skiturer stagnerte rundt 1980-tallet (Bakken, 2021) ser vi idag en vekst. De fleste unge mennesker driver i dag med en eller annen form for organisert aktivitet (Bakken, 2021), og når det gjelder friluftsliv så er den mest utbredte friluftslivsaktiviteten blant folk flest en kort tur i nærområde.

Svarstad (2010) tematiserer i sin artikkel, «Why hiking», om hva som driver mennesker ut på tur. I artikkelen drøftes informantenes beskrivelse av hva en god utendørstur er for dem, enten generell fottur i skog og fjell, eller basert på en enkelt tur. Svarstad (2010) trekker også frem begreper som rasjonalitet og refleksivitet (Svarstad, 2010). Det rasjonale ifølge Max Weber, i samsvar med fornuften, kan forklares gjennom ulike typer handlinger. Refleksivitet er ifølge sosiologen Anthony Giddens en funksjon som skiller det moderne fra det tradisjonelle samfunnet (Gilje & Grimen, 1993, s. 146). Mennesker har fått så mange stier å gå på, valgmulighetene er mange, og ifølge Giddens er det moderne menneske, i motsetning til tidligere epoker, mer bevisste og reflekterte over sine handlinger og valg. Denne refleksiviteten blir tydelig i ulike sfærer av livet, som valg knyttet til ulike utdanning, yrke, personlig relasjoner og livsstilvalg. Parallelt med de dominerende samfunnsendringene, så har forståelsen av menneskers handlingsmønstre endret seg. I dagens samfunn står mennesker ovenfor mange valg, der de må orientere seg i en verden av uendelige og tilsynelatende frie valg. Valgene omfatter de fleste livsområder som er med på å forme og skape ulike sider av identitet og tilhørighet, og i et samfunn preget av valgfrihet og individualisme velger mennesker ofte mangfoldighet (Skår, 2009). Tidligere handlet det primært om å forebygge kollektive normbrudd og gruppepress, mens oppmerksomheten i nyere tid er mer rettet mot enkelt individets prestasjoner innen skole, utdanning, fysisk aktivitet og idrett, kroppsideal og selvpresentasjoner i sosiale medier (Bakken et al., 2018).

«Why hiking» (2010), tar for seg tre ulike kategorier om hvilke meninger og betydninger mennesker knytter til sin friluftslivspraksis. Første kategori handler om rekreasjon, og friluftslivets positive effekt på fysisk og mental helse, dette kaller Maslow for de fysiologiske behov. Den andre kategorien omhandler diskurser om friluftsliv i det moderne samfunnet, definert i behovspyramiden som trygghetsbehov, og siste kategori handler om tilhørighet, slik som sosiale behov (Skaalvik et al., 2021, s. 137; Svarstad, 2010).

Det er begrenset med forskning på friluftsliv som et sosialt og kulturelt felt i relasjon til sosiale medier, og de fleste studier og artikler om utvikling, mønster og trender i norsk friluftsliv ser ikke på sammenheng om valg av aktivitet eller turmål påvirkes av Instagram eller andre moderne teknologisk materialiteter. Sosiale medier har blitt den nye møteplassen, der også friluftslivet har fått en plass i bildedelingspraksisen blant unge mennesker. Turgåing og sosiale medier i relasjon, bør sees på i en større kontekst, med flere sett briller. Spesielt i vår tid reiser det seg aktuelle temaer i forbindelse med teknologien, både fordi utviklingen- og bruk av avansert teknologi og kunnskap, henger tett sammen. Slike temaer har imidlertid fått begrenset oppmerksomhet innen forskning i friluftsliv hittil.

3.4 Natur – å være i denne relasjonen

Natur, Naturforståelse og friluftsliv er aspekter som er nært knyttet til hverandre og det er viktig å merke seg at naturforståelse og naturopplevelse er subjektivt. Mennesker vil alltid være i relasjon til naturen som omgir dem, men en rekke forhold spiller inn hvordan relasjoner kommer til uttrykk og hvilken betydning relasjoner har for det enkelte menneske (Bischoff, 2000; Ingold, 2000). Natur som fenomen er tatt med i denne oppgaven ettersom natur, friluftsliv og valg av turmål innen friluftsliv er knyttet opptil hverandre, og måter vi handler og forstår natur, påvirkes gjennom våre friluftslivspraksiser og materielle realiteter.

Naturen rommer et bredt spekter av verdier. Å verdsette natur ut fra våre behov, antroposentrisk, kan være en måte å betrakte naturen på. Den andre vil være biosentrisk, en tilnærming som fokuserer på naturens egenverdi og der menneske betraktes som en del av naturen (Miljøverndepartementet, 2009). Med en slik forståelse legges det en holistisk vurdering av den materielle og sosiale konteksten til grunn.

Hans Fink, skriver i sin bok om «*det mangfoldige naturbegrep*» at natur kan være det uberørte, det vilde, det landlige, det grønne, det fysiske, det jordiske eller det hele (Fink, 2003, s. 30). Naturen synes å appellere til noe grunnleggende hos mennesket. Naturforståelse er en bestemt måte å forstå naturen på. Hver enkelt av oss har en unik opplevelse og erfaring av friluftsliv som en måte å møte verden på og forstå den (Tordsson, 2000). «*Naturen sett med menneskets øyne har stor verdi som kilde til opplevelser, tilhørighet, læring, livskvalitet og helse*» (Miljøverndepartementet, 2009, s. 12).

I kulturvitenskapen er menneske og menneskers handling og virksomhet, i naturen sentral. Ved å oppleve naturen, i og gjennom naturen, kan knyttes til ideologiske tankesett, holdninger og adferd. De gjeldende regler og normer, sett i lys av sted og det samfunnet en lever i, kan gjenspeile vår egen måte å utøve friluftsliv på (Tordsson, 2000). Samfunnet påvirker individer forskjellig, avhengig av vedkommens sosiale og kulturelle bakgrunn. Et interaksjonistisk syn på utvikling vil si at individet selv kan være med på å forme det miljø som påvirker det.

Vår verden, og vårt samfunn er i endring og menneskers behov endres med samfunnet. Gjennom historien har nye friluftslivpraksiser kommet til, og flere aktivitetstyper utvikles i relasjon til teknologien og samfunnets utvikling. I økende grad sitter mennesker foran teknologiske objekter; datamaskiner, nettbrett og smarttelefoner (Bakken, 2021), samtidig viser forskning at flere tar seg tid til å være ute i naturen (Ipsos, 2022a). Som nevnt tidligere, motiveres 1 av 2 unge til turer i skog og mark av sosiale medier. Over halvparten svarer at de opplever at sosiale medier inspirer dem til å gå tur eller bedrive med annen friluftsliv (Ipsos, 2022a). Samtidig er det en økende trend blant eldre som svarer at Facebook og Instagram, inspirerer dem ut på tur (Ipsos, 2022a).

Naturen har alltid vært en resurs i menneskers liv. Der våre forfedre dro ut i naturen og til fjells for å overleve, drar man i dag ut i naturen for å oppleve, mosjonere og fylle på energi. I vår tid, i egne kulturer, søkes det ikke bare etter rekreasjonskilde, men muligens også etter noe dypt og meningsfullt i møte med naturen. Antageligvis har nytteverdien av natur og friluftslivet flere sider av verdier i seg i moderne tid, enn i tiden da den største verdien var å høste og sanke fra naturen. Naturen og dens egenart inviterer til så mangt. Bruken av naturen og utøvelsen av aktivitet i naturen er i kontinuerlig endring. «*Å være aktiv eller være i aktivitet uttrykker liv i bevegelse*» (Steinsholt & Gurholt, 2010, s. 9), som er et tegn på engasjement, deltakelse og handlekraft. Kulturhistorisk sett så er det nær forbindelse mellom mennesket forstått som et kroppslig, sansende, skapende og forstående kulturvesen.

Aktivitet symboliseres med liv som har retning, innhold og mening, som igjen kan assosieres med skapende virksomhet, kunnskap og dyktighet. Friluftsliv kan tolkes som aktivetskulturelle ytringer som forteller noe om menneskers forsøk på å leve intenst, utfordrende og eventyrlig, samtidig gi grunnlag for meningsfulle sammenhenger. Hvilken betydning friluftslivpraksiser kan bety for forming av enkeltes individ, deltakelse i sosiale fellesskap, læring og dannelse, helse og livskvalitet er noe hver enkelt person og hver ny generasjon må finne svar på selv (Steinsholt & Gurholt, 2010, s. 9).

For mange kan hensikten og formålet med å oppholde seg i naturen og i friluftslivet dreie seg om naturopplevelsen. Naturopplevelsen står sentralt i norsk friluftslivstradisjon. Opplevelser i livet, kan metaforisk sett, være lik opplevelser i naturen, en dynamisk prosess. Den ene dagen kan det være solskinn og vindstille, til neste dag vise seg å være turbulent og krevende, som om en kraftig storm som røyne på, når den moderne livsformen sliter hardt i oss (Miljøverndepartementet, 2009, s. 12). Naturen slik den eksisterer, som tinder og stein, avsatt gjennom geologiske prosesser, blir formet av vår persepsjon. Bokstavelig talt betyr landskap «land formet» (Ingold, 1993), og det er denne formingen som gir mening til natur i de ulike relasjoner som er i spill.

3.5 Landskap og sted

Forskning har vist at det er nærliggende å tro at steder blir til gjennom våre aktiviteter i naturen (Granås, 2018; Mykletun et al., 2021). Mennesker oppsøker steder, hvorpå et sted er ikke bare et fysisk geografisk område. Sted og landskap er mer enn «bare» en bakgrunn for menneskelig aktivitet (Karl & Katrín Anna, 2010). Landskap er natur, og handler samtidig om menneskers plass i naturen og vårt samspill med den.

Landskap og sted endres hele tiden, de er kontinuerlig i utvikling. Sted og stedsteorier innebefatter hva et sted er, hvordan sted forstås og hvordan sted skapes, og hva et sted er (ontologien) kan ikke behandles uavhengig fra hvordan sted kan forstås (epistemologien) (Aure, 2015, s. 15). Sted og landskap som begrep beskrives i litteraturen som forskjellige og overlappende måter å forstå de komplekse relasjonene mellom mennesker og sted (Gruppuso & Whitehouse, 2020). Et landskap eller et sted utgjør både små og store områder. Landskap som begrep anvendes med utgangspunkt i en fenomenologisk tilnærming, det skapte og bearbejdede. Begrepet landskap dekker her samspillet mellom sosiokulturelle og det fysiske

området. Det handler også om hvordan mennesker opplever og skaper mening i møte med landskap på bakgrunn av individuelle handlingsmønstre (Ingold, 2000). Begrepet landskap skildrer ulike måter å forstå det komplekse forholdet mellom mennesker og natur på. Landskapsbegrepet er et produkt av interaksjon mellom naturforhold og kulturelle praksiser (Wylie, 2007), eller som sosialantropolog Tim Ingold omtaler landskap gjennom begrepet «Taskscape». Ingold (2000) med sin fenomenologiske tilnærming til landskap, vektlegger hvordan aktører interagerer med sine omgivelser. I følge Ingold (2000) er landskap i kontinuerlig utvikling og får betydning i møte med de som oppholder seg der og hva som praktiseres, eller de «task» som utøves (Ingold, 2000). Det sentrale er i følge Ingold (1993) at landskap formes gjennom menneskelige praksiser, og at menneske står i et dialektisk forhold til det landskap, den naturen de er i og blir formet av den (Ingold, 1993). Begrepet taskscape tillegges for å få frem at landskapet skapes gjennom nye praksiser (Wylie, 2007). Med taskscape er det noe som skapes sammen. Vi mennesker er ikke utenfor natur, vi er en del av landskapet med våre teknologier, og vi går inn i våre praksiser og handlinger. Med denne forståelsen blir landskapet en del av oss, på samme måte som vi blir en del av det. Wylie påpeker at «for Ingold, landscape is dwelling», med andre ord landskapets dvelende praksiser er vevd sammen (Wylie, 2007, s. 160).

Tordsson (2000) med sin nasjonalromantiske skildring av menneske og landskap, skrev at det i fjellet og i naturen inviteres det til et musikalsk ensemble, en symfoni som forsiktig glir over i en harmonisk tone, en melodi mellom landskap og kropp. Et samspill der rytme, flyt og bevegelse smelter sammen, som en symbiose mellom det dynamisk vandrende menneske og det statisk faste landskapet (Tordsson, 2000). Slike kvaliteter kan folk identifisere seg med, og det er dette som utgjør både det vi legger i naturopplevelser og det som utgjør landskapet og stedets «innhold». Tordsson (2000) kobler også kroppen og betydningen av emosjoner og det sanselige ved våre opphold i ulike naturlandskap. Med dette perspektivet vil det menneskeskapte, enten det er i forestillingen eller i materialet, eller gjennom aktivitetene som praktiseres i en spesifikk relasjonell kontekst skapes omgivelsene. Blåisvannet som turmål, i relasjon med sosiale medier, som er en type teknologisk materialitet, gjør muligens noe med våre praksiser i friluftslivet.

Et rasjonelt forhold til landskap og stedets betydning kan belyses ut ifra tre elementer om hvordan stedet er fysisk, hvilken aktivitet som skjer der og meningen stedet har for den enkelte (Horgen, 2016, s. 69). Disse tre komponentene åpner for å utforske mangfoldige relasjoner til et landskap. Landskap og den praksis som utøves i området er på den måten et

samspill, og dette samspillet er situasjonsbetinget. Dale & Berg skriver: «*innenfor relasjonell stedsforståelse blir identitet betraktet som noe som utvikles kontinuerlig i samspill mellom individer og mellom individer og deres omgivelser*» (Dale & Berg, 2013). Det norske landskapet har en uoversiktlig rikdom av individuelle steder. Bak hver tue, hver knaus og hver tind er det et nytt sted.

Aktivitet og bevegelse på stedet kan ha betydning for forståelse og utvikling av identiteten til stedet (Horgen, 2016, s. 69). «Stedsidentitet er stadig i endring, og mennesker og steder har flere identiteter», identiteter er altså relasjonelle forandringer. Det er ikke noe vi har, men noe som skapes hele tiden i en refleksiv prosess. I artikkelen til Granås (2018) redegjør forfatteren om hvordan Finnmark som stedsdestinasjon er blitt plassert på kartet gjennom naturbasert reiseliv, og da spesielt gjennom hundekjøring som skaper stedsmening (Granås, 2018). Noen områder kvalifiserer som steder, det vil si at de er steder i form av bestemte kvaliteter, for eksempel de estetiske verdier (Karl & Katrín Anna, 2010). Den sosiokulturelle stedsanalysen tar utgangspunkt i at sted ikke bare er et fysisk sted, men et resultat av at mennesker bruker stedet på ulike måter og til forskjellige formål.

3.6 Sosiale medier

Sosiale medier er et relativt nytt fenomen i nyere tid, som har blitt en del av det moderne samfunnet, med stadig flere brukere og plattformer. I løpet av relativt kort tid har det skjedd noe i retning av det man kan kalle for en digital revolusjon (Rettberg, 2014).

Kommunikasjonsteknologien som dominerte i det forrige årtusen, var ikke velegnet for at flere kunne ha samtale samtidig. Utover 2000-tallet dukket det opp flere internett-tjenester som ikke passet inn i massemedia (TV, radio og aviser) eller som kommunikasjonsmedier (telefon, fax, SMS og e-post). Sosiale medier har endret verden, og måten vi lever, opptrer og kommuniserer på, både i hverdagen og i jobbsammenheng (Hjetland et al., 2021; Nur'afifah & Prihantoro, 2021). Facebook ble lansert internasjonalt i 2006, og utbredelsen av begrepet «sosiale medier» økte voldsomt da Facebook ble kjent i verden. Facebook ble tilgjengelig i norsk versjon i 2007 (Aalen & Iversen, 2021, s. 28). Sett verdensbasis så er det Facebook som i dag dominerer blant sosiale medier, og det er de samme innehaverne som styrer Instagram og Facebook. I 2009 introduserte Facebook like-knappen. Likes-knappen eller «likes» bidro til at Facebook kunne introdusere en algoritmisk drevet nyhetsstrøm i 2011 (Aalen & Iversen, 2021, s. 29). Det er vi mennesker som gir mening til sosiale medier og uten menneskers

deltakelse er sosiale medier kunne «nyhetsstrømmer uten innhold, knapper som ingen trykker på og algoritmer uten mening eller betydning» (Aalen & Iversen, 2021, s. 15). Algoritmer i sosiale medier er utviklet for å få mest mulig oppmerksomhet fra brukerne, for å koble samtaler i like diskurser, like fortellinger og bildedelingspraksiser (Cruz & Thornham, 2015). Gjennom de siste 10.årene har sosiale medier blitt til noe som angår de fleste av oss, også de som ikke er aktive brukere (Aalen & Iversen, 2021, s. 13). Uten oss brukere og vår aktivitet så hadde ikke sosiale medier eksistert.

Tall hentet fra Medietilsynet viser at landets ungdommer bruker sosiale bildetjenester en eller flere ganger om dagen (Ipsos, 2022b, 2023). Hele 79% av den norske befolkningen over 18.år har en profil. Snapchat har en sterk posisjon i Norge med 65% av befolkningen som brukere. Instagram er nær Snapchat i antall profiler, der 64 % av befolkningen har profil på Instagram (Ipsos, 2023). I målgruppen 18-29.år er Snapchat hyppigst brukte plattform, etterfulgt av Instagram. Ser vi de siste årene under ett, bruker unge mennesker stadig mer tid på sosiale medier. Ungdata (2021) viser at unge bruker en stor del av sin fritid på digitale medium at tidsbruken her er økende (Bakken, 2021). Facebook, Snapchat og Instagram ligger på topp i daglig bruk blant nordmenn, noe Ipsos har vist de siste årene (Ipsos, 2022b, 2023). Det siste året er det en antydning til nedgang i bruk av Facebook og Instagram blant de yngste, 18-29.år (Ipsos, 2022b, 2023). Sosiale medier og deling av bilder utgjør i dag en helt sentral rolle i unge menneskers liv (Bakken, 2021; Hjetland et al., 2021). Via sosiale medier kommuniseres det både visuelt og skriftlig (Aalen & Iversen, 2021, s. 23). Tidligere forskning innen sosial media ser på hvordan bildedelingspraksisen fungerer som mediator i unge menneskers liv (Bakken et al., 2018; Hjetland et al., 2021; Low et al., 2020; Nur'afifah & Prihantoro, 2021). Det er en økende trend med bildedelingspraksis kombinert med hverdagslige oppdateringer i det sosiale medier. Internett har vært sosialt helt fra starten, og sosiale medier kan bidra til å strukturere det sosiale livet på andre måter enn tidligere. Den digitale teknologien gjør at ungdom kan ha kontakt og være sosiale uten å være fysisk sammen (Bakken, 2021). I boken Sosiale Medier skriver Ida Aalen og Magnus Hoem Iversen: *«det er ikke rart at folk ser til teknologien for å forstå endringer. Teknologien har stor innflytelse på hvilke veier samfunnet vårt kan ta. Men retningen av samfunnet vårt tar; bestemmes ikke av teknologien alene. Teknologien virker sammen med mennesker, med selskaper, med institusjoner, med samfunnet og med naturen»* (Aalen & Iversen, 2021, s. 18). For å forstå teknologien og sosiale medier, bør en holde fast ved et syn der teknologien og omgivelsene påvirker hverandre gjensidig (Aalen & Iversen, 2021, s. 19).

Sosiale medier har ikke en klar og tydelig definisjon, men har to særegne trekk.

Det ene er at det ikke finnes et klart skille mellom avsender og mottaker. Det andre er at sosiale medier legger til rette for et stort publikum, ikke en til en eller en til mange (Aalen & Iversen, 2021, s. 23). Bildedeling av seg selv i sosiale medier fører til at de unge eksponerer livet sitt for et større publikum enn før (Hilmarsen & Arnseth, 2017; Hjetland et al., 2021), med sine fordeler og ulemper som det kan ha. Tidligere forskning på Instagram har satt søkelys på unges selvbilde ellers kroppspress (Hilmarsen & Arnseth, 2017; Low et al., 2020), der flere studier belyser ungdommens aktivitet på sosiale medier i lys av kropp og helse (Bakken, 2021).

Instagram har hatt en stor vekst, og er i dag et av de største mediene i Norge. Studier har vist at Instagram brukes til å dele meninger i en sosial, kulturell og også politiske ytringer (Wiken, 2020). Instagram viser frem menneskers hverdagsliv og aktiviteter. Instagram skiller seg fra andre sosiale medier ved å hovedsakelig være bildebasert. Innleggene består av et bilde, med mulighet å tilføye bilde en tekst og musikk. På denne måten blir bildene hovedformen for kommunikasjon.

I sosiale medier handler det om at responsen utgjør en aksept og sosial validering av identitet, noe som igjen kan forsterke sosial tilhørighet (Bakken et al., 2018; Hjetland et al., 2021; Low et al., 2020; Aalen & Iversen, 2021). I en studie om sosiale mediers innflytelse på unge menneskers reisemål, reisebeslutninger, trekker forskerne frem at det antagelig er de bildebaserte fokuser gjør Instagram til et medium, med en helt annen fremstillingsform enn skriftbaserte medier (Nur'afifah & Prihantoro, 2021), og av den grunn treffer de også brukerne på en annen måte. Aalen & Iversen (2021) antar at årsaken til at sosiale medier har blitt så populært kan tilskrives flere tilfeldigheter, kulturelle tilstrømninger og konkurransedrevet situasjon (Aalen & Iversen, 2021, s. 23). Mennesker lever forskjellige, har ulike personligheter, livssituasjoner, språk, kultur og vil lever i ulike samfunn. Måten mennesket lever på vil kunne påvirke hvilken plass og betydning sosiale medier får i eget liv (Aalen & Iversen, 2021, s. 43).

*«Tenk på en vårnatt i midnattsolglans. Vi nærer opp bål mellom stein ner i fjæra.
Det dufter av bålet det skjerper din sans, det blir deg så enkelt å læra:
At Lyngen har mere enn fjære og fjell,
jeg vil deg så gjerne fortelle»*

4 Metodisk verktøy

I metode kapittelet vil jeg innledningsvis gjøre rede for vitenskapsteoretisk forankring, før jeg så presenterer valg av forskningsdesign og det metodiske grunnlaget i min studie. Deretter trekker jeg frem deltakende observasjon. Videre så introduserer empiriske kilder, valg av aktører, og hvordan data har blitt frembrakt i min studie. Med betraktning i problemstillingen gjør jeg rede for prosjektets utgangspunkt, forskerrollen og refleksjoner omkring forskningsprosessen. Metodekapittelet avsluttes med refleksjoner om hvordan empirien har vært analytisk håndtert, metodologiske forutsetninger, og etiske aspekter knyttet til min studie.

Etnografi er en systematisk studie av mennesker og kulturer, som setter søkelyset på de kollektive opplevelsene i en viss kultur, og er studie av folkenes levesett (Schackt, 2023). I et etnografisk arbeid skapes det i første omgang et unikt etnografisk materiale som blir råstoffet i den etterfølgende analyse. Det er verdt å fastslå at det er forskjell på kunnskap og data. Med min studie søker jeg bredere innsikt og kunnskap om den sammenheng, mening og betydning valg av turmål og sosiale medier kan ha for unge mennesker i friluftslivet.

4.1 Vitenskapsteoretisk forankring

Det finnes ulike metoder til å få fram ny kunnskap. Hva som forbindes med kunnskap og vitenskapelighet er ikke entydige, men endres med historiske og samfunnsmessige forhold. Samfunnet er stadig i en utvikling, der menneskers friluftslivspraksiser tilpasses det samfunnet vi lever i. Sosiale medier er en del av endringer i samfunnet, en teknologisk utvikling i moderne tid. Kvalitativ metode er også et felt i utvikling, en metode som gjenspeiler endringer i samfunnet (Thagaard, 2018, s. 11). «*En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener formålet, hører med til arsenalet av metoder*» (Dalland, 2017, s. 50).

Vitenskapsteori og vitenskapsfilosofi handler om teoretisk og filosofisk refleksjon over kunnskap og vitenskap, og det finnes ulike tilnærminger til vitenskap (Thornquist, 2018, s. 11). Vitenskapshistorisk så deles ofte forskning inn i to grener, enten hermeneutisk eller positivistisk (Ringdal, 2018, s. 54).

Disse to hovedgreinene har vært forankret i hver sin forskningsmetodiske tradisjon. Positivismen er forbundet med den kvantitative og hermeneutikken i den kvalitative metode. Samfunnsvitenskap er den vitenskap om hvordan mennesker forholder seg og utvikler seg i forhold til hverandre og sine omgivelser (Ringdal, 2018, s. 54). En samfunnsviter søker svar på hvordan mennesker tenker, handler og subjektivt opplever verden.

Bakgrunn og betydning av menneskers handlinger i friluftsliv, satt i en kontekst der betydningen av sosiale medier som fenomen tillegges menneskers valg av turmål, lar seg vanskelig telles og måles. Vitenskap er avhengig av, hvordan jeg som forsker forstår virkeligheten (ontologien) og erkjennelsen av virkeligheten (epistemologien). Det interaksjonistiske perspektivet som er anvendt, og hvordan valg av turmål og sosiale medier kan ha betydning for hvordan friluftslivsutøveren representerer en relasjonell ontologi, der relasjoner mellom valg av turmål og betydningen av sosiale medier i friluftslivet ønskes besvart. Symbolsk interaksjonisme og etnometodologi er begge empiribaserte tilnæringer som baserer seg på inngående studier av hvordan personer opplever og forstår verden omkring dem (Tjora, 2021, s. 29). Som forsker i eget masterprosjekt har jeg vært opptatt av å skaffe meg kunnskap og å reflektere over de fremgangsmåter som man bruker i forskning for å få innsikt og kunnskap om verden, og de forutsetninger som kunnskap bygger på (Gilje & Grimen, 1993, s. 17). For å oppnå en bedre forståelse av den menneskelige handling og meningsdimensjon som oppstår ved valg av turmål i friluftslivet, og betydningen av sosiale medier for turvalg, har jeg valgt å rette meg mot en hermeneutisk vitenskapstradisjon, der jeg også er inspirert av fenomenologien i og med at jeg kommer i kontakt med opplevelser og erfaringer.

Fenomenologi er et begrep innenfor filosofisk tradisjon i Edmund Husserls filosofiske metode (Thornquist, 2018, s. 102). Erkjennelsen har sin rot i vår omgang med verden og andre mennesker. Studie av mennesker som intensjonalt vesen som selv skaper mening i interaksjon med omverden, til hører en fenomenologisk tradisjon. Et fenomenologisk perspektiv innebærer at man setter søkelys på forståelsen av egen handling eller situasjon, og det hverdagslivet man har, et aktørperspektiv (Befring, 2007, s. 118). Hermeneutikken har sitt utspring i humanistiske fag, og vesentlig premiss for hermeneutikken er at observerte fakta ikke gir absolutte og objektive uttrykk for fenomener (Befring, 2007). Begrepet hermeneutikk kommer fra gresk og betyr: *«forsøkene på å klargjøre hva forståelse og fortolkning er, hvordan forståelse er mulig, og hvilke spesielle problemer fortolkninger av meningsfulle fenomener reiser»* (Gilje & Grimen, 1993, s. 143).

Metoden innebærer å se de historiske mennesker innenfra, for så å tolke dem, og deretter søke etter deres hensikt og mål. Hermeneutikken bygger på prinsipper om at mening bare kan forstås i lys av den sammenheng den studeres i (Thagaard, 2013, s. 41). Med en hermeneutisk tilnærming forstår jeg deler i lys av helheten, der jeg tolker hvordan sosiale medier påvirker unge menneskers meninger og betydninger knyttet til valg av turmål i friluftslivet, i lys av behovsteorien til Maslow (Skaalvik et al., 2021, s. 140). Heidegger og Gadamer regnes å være de fremste representanter for hermeneutikken (Gilje & Grimen, 1993, s. 143). Gadamer trekker frem viktigheten av språket som nøkler til forståelse. «*Hvis man forstå mennesket som delvis unikt, innebærer det at de deler av det menneske som er unike, blir ignorert eller forventet undersøkt på andre måter eller med andre metoder*» (Widerberg, 2001, s. 26). Videre skriver Widerberg (2001): «*ser man menneske som helt og holdent unikt, så må det studeres på en annen måte, og det må utvikles metoder som er tilpasset menneske som studieobjekt*» (Widerberg, 2001, s. 26). I hermeneutikken forstår jeg at det handler om å fortolke og analysere data. Menneske er fortolkende vesener, og vi tilegner våre egne handlinger, og fenomener gis mening. En handling kan forstås som kunnskap i en underliggende struktur, og hermeneutikken bidrar til å tolke handlinger, samtidig tillegge dypere mening utover det som er innlysende (Thagaard, 2013, s. 41).

Hermeneutikken bygger på en forståelse av menneskers adferd, handling og refleksjon (Widerberg, 2001, s. 24), og det er forståelsen av mennesker jeg søker svar om. For at konstruksjonen i min studie, ikke skal fjerne seg fra aktørens livsverden, og for at forskningen min skal være autentisk, må aktørene kjenne seg igjen i mine konstruksjoner. Kvalitativ forskning fremviser kontinuitet mellom aktørens opplevde verden og forskerens analyse av den (Horgen, 2016, s. 260). Erving Goffman, samfunnsforsker, er mest kjent for sitt bidrag «dramaturgiske metaforen» på samfunnet, der han beskriver at sosialt dagligliv kan betraktes som om det var en teaterforestilling. Sosialt liv kan betraktes som roller på en teaterscene, og herav har begreper som «back-stage» og «front-stage» oppstått (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 276). I nyere tid, har sosiologien Anthony Giddens blitt blant de mest siterte forfatterne innen samfunnsvitenskap, og han mener at samfunnsvitenskapen bygger på en dobbel hermeneutikk (Gilje & Grimen, 1993; Nielsen, 2023, s. 146). I hermeneutisk metode ønsker man ikke bare å årsaksforklare, men å forstå mennesker hensikter, mål og motiver. Det viktigste begrepet innen hermeneutikken, den hermeneutiske sirkel eller spiral, som er den fortolkende prosessen, og som forsker må jeg i min studie fortolke og forstå noe som allerede er fortolkninger (Thornquist, 2018; Aakvaag, 2008).

4.2 Valg av forskningsdesign (produksjon av empiri)

Forskning handler om valg, og i en forskningsprosess stilles ofte forskeren ovenfor flere valg. Jeg har i denne sammenheng blitt stilt ovenfor mange valg gjennom hele mitt forskningsprosjekt. Ett av de første valgene jeg måtte ta, var hvilken metode som var mest hensiktsmessig å anvende i mitt prosjekt, for å best mulig kunne utforske problemstillingen min (Dalland, 2017, s. 51). Min studie er basert på kvalitativ metode, der data har blitt frembragt gjennom feltarbeid for å oppnå kunnskap om friluftslivsutøvere valg av turmål, til Blåisvannet, og de meninger som tilskrives sosiale medier i denne kontekst. Gjennom problemstillingen ønsker jeg å tilegne meg økt forståelse, kunnskap og innsikt om betydning av sosiale medier i friluftslivet. Økt forståelse av sammenheng mellom turvalg sett i lys av en sosiokulturell ramme, menneskers nåtid, der sosiale media er en velkjent arene, en teknologisk materialitet og en viktig del av det moderne samfunnet.

Metodologi er læren om metode, vitenskapsteoretiske refleksjoner og grunnleggende måter å oppnå forståelse, innsikt og kunnskap (Setten, 2013, s. 10). Metodologi handler om forhold mellom empiri, teori og metode. Menneskesyn er forutsetning for kvalitativ forskning og dens erkjennelsesteorier. Mine vitenskapelige begreper danner perspektiver, og er mitt grunnlag for hva jeg oppdager gjennom min studie. De vitenskapelige begreper jeg har tatt med kan begrunnes enten ontologisk eller epistemologisk. En ontologisk begrunnelse betyr at begreper velges med hensikt til sosiale realiteters natur, eller viser seg å være (Tjora, 2021, s. 293). En epistemologisk begrunnelse handler om kunnskap om verden (Tjora, 2021, s. 288), og en epistemologisk tilnærming betraktes som viktige og hensiktsmessige ledetråder og instrument for empirisk analyse. I min empiriske forskning har jeg bygd opp begreper og teori nedentru, empiribasert, med utgangspunkt i aktørens hverdagsliv, og de erfaringer de formidlet til meg, gjennom deres egne ord og eget språk. I empirisk forskning gis aktøren ofte en begrenset grad av mulighet til å reflektere over sitt eget ståsted, ettersom tema for samtalen styres til en viss grad av forskeren. Forholdet mellom empiri og teori er vekselvirkning, hvor teori bygger på empiri, og teori er et nødvendig utgangspunkt (Tjora, 2021, s. 20).

Feltarbeid som metode har vært vanlig i antropologien og anvendes blant flere faggrupper (Brinkmann et al., 2012, s. 16). Feltsamtale kan trekke paralleller til antropologiens begrep om å «go native»; der forskeren inntar rollen som deltaker og ikke bare som observatør (Brinkmann et al., 2012). Wadel beskriver feltsamtaler som helt grunnleggende i visse former for deltakende observasjon (Wadel et al., 2014).

Et feltarbeid består hovedsakelig av en rytme, en planlegging, forså å delta aktivt ute i feltet, og deretter skrive ned data. Hver fase har sine refleksjoner, og med en slik tilnærming er det sjans for at forståelsen og kunnskapen øker underveis. Forståelsen eller forståelsessirkelen er delt inn i tre faser (Gilje & Grimen, 1993, s. 53). Den første fasen er den stilltiende forståelsen man har av en selv, hvordan man betrakter egne liv i interaksjon med andre og omgivelsene rundt. Den andre fasen av forståelse er der tidligere erfaringer reflekteres og blir kritisk vurdert, nye ting oppklart og tenkt gjennom. Den tredje og siste fasen bearbeides det man har oppdaget, reflektert over og denne forståelsen formuleres så på nytt, og danner grunnlaget for ny forståelse (Gilje & Grimen, 1993, s. 153; Thornquist, 2018). Gjennom mitt prosjekt har jeg vekslet mellom helhet og detalj, en slik veksling kan kalles den hermeneutiske sirkel (Thornquist, 2018, s. 171). Det vil si at jeg har ikke bare vært opptatt av å fange det som kommer fram i samtaler og observasjoner alene, men også sett det i en større kontekst, «helhet» - det større samfunnsbildet, landskapet og aktøren er en del av.

En induktiv metode kan brukes for å konstatere årsakssammenheng mellom forskjellige faktorer og variabler. Med fortolkningsbasert forskning starter man ofte med en induktiv tilnærming, der man danner seg hypoteser og beveger seg ut til teori. Teori tolkes, og det dannes nye hypoteser som jeg igjen beveger meg inn til aktøren for å teste (Befring, 2007; Rafoss & Seippel, 2016; Tjora, 2020). Metoden i min studie er basert på abduktiv design.

Abduksjon er en fremgangsmåte der jeg utforsker problemstillingen for å komme frem til en teori om et eller flere fenomener (Befring, 2007; Rafoss & Seippel, 2016; Tjora, 2020). I min studie har jeg arbeidet meg ut fra empiri til teori og fra teori til empiri i en abduktiv tilnærming, og gjennom en abduktiv prosess har jeg vært i dialog med andres forskning, teorier/perspektiver som åpner noen nyanser i mitt materiale. Abduksjon handler både om hvordan nye ideer og hypoteser oppstår, og hvordan vi velger mellom dem. Et eksempel kan være slik; om jeg ser en ny begivenhet som jeg ikke helt forstår, så danner jeg meg en hypotese som kan forklare den, en kvalifisert gjetning. Ifølge litteraturen er det viktig å få med seg detaljer som man ikke helt forstår, ettersom detaljene kan vise seg å være verdifullt materiale på et senere tidspunkt (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 206). I følge Tjora (2021) handler abduktiv tilnærming om at forskeren starter fra empirien (som induksjon), men aksepterer betydningen av teorier og perspektiver i forkant og/eller i løpet av forskningsprosessen (Tjora, 2021, s. 285).

I virkeligheten utgjør abduksjon, induksjon og deduksjon en helhet – underveis i min studie har jeg vekslet mellom disse. Dette medfører at min forskning drives fremover ved stadig spørsmål og forskyvninger i egne forståelser for fenomenet man utforsker. Det kan være alt fra selve stien, turen i seg selv, forståelsen jeg har til friluftsliv som kulturelt felt, og koblingen sted, turmål og sosiale medier slik det fremviser seg i vår tid.

Abduktivt design er i følge Tjora (2021) en kreativ utforskning der både hva og hvordan er ukjente, og man åpner for mange muligheter i hva og hvordan for å komme frem til resultatet (Tjora, 2020). Feltarbeid med et etnografisk tilsnitt, og den abduktive arbeidsprosessen synes jeg har vært krevende å skrive om, så har jeg virkelig følt på kreativiteten til tider. Med det sagt, så har jeg latt diktet «Lyngen» av Kjell Nygård også være en egen sti innad i det skriftlige materialet. Sådant har studien min et eksplorativt design, innenfor et gitt område Blåisvannet. Empirien jeg har samlet er blitt satt sammen på ulike måter og der min involvering i produksjon av empirien danner grunnlaget for å kunne si noe om de fenomen jeg har sett på (Tjora, 2018, s. 12-14).

4.3 Det kvalitative feltarbeidet

Feltarbeid er i følge Wadel (2006) en metode som ofte benyttes for å oppnå kunnskap om mennesker og samfunnsliv. Wadel trekker frem tre grunnleggende kjennetegn ved feltarbeid. Den ene er deltakende observasjon, det andre er studiet av samhandling, og siste kalles for en «runddans» mellom teori, metode og observasjon (Wadel, 2006, s. 18). I et feltarbeid vil samtaler ofte dreie seg om å utdype, eller forklare det som skjer i feltet. Feltsamtaler er ofte uforutsigbare, og krever kreativitet, improvisasjon og fleksibilitet fra forskeren (Buvik et al., 2020). Feltarbeid kan arte seg på mange forskjellige måter, der det feltarbeid generelt sett innebærer at forskeren oppholder seg over tid blant de folk de ønsker å studere, i deres naturlige omgivelser. Jeg har hatt lett tilgang til feltområde i min studie, ettersom jeg bor i Lyngen.

Når jeg var ute i feltet forsøkte jeg å observere den samhandlingen som fant sted mellom folk, landskap, og de teknologiske praksiser knyttet til fotopraksis, samtidig som jeg selv deltok så mye som mulig i denne samhandlingen (Wadel, 2006, s. 22). For at problemstillingen best mulig skal utforskes, så ble primærdata i min studie frembrakt, konstruert og produsert gjennom såkalte «walking-along» samtaler, deltakende observasjon, og observasjon.

«Walking along interviews», eller «en vandrede samtale», er en spontan aktivitet og slike feltsamtaler ansees å være en uformell samtale mellom tilfeldig aktør og forsker (Jones et al., 2008; Kinney, 2021). I min studie baserer jeg ikke data bare på samtaler, men også på andre ting som påvirker min forståelse knyttet til selve turstedet, Blåisvannet, i relasjon til betydningen av sosiale media hos den enkelte turgåer. Kombinasjonen av metoder resulterte i et rikt materiale.

Det er kjent for meg at empiriske observasjoner ikke bare kan reduseres til sansedata. I en kvalitativ tilnærming tenker jeg at virkeligheten er kompleks og at jeg må samle inn data også i form av ord for å kunne forstå virkeligheten på en god måte. Med utgangspunkt i kvalitativ metode, observasjoner og feltsamtaler, fanger jeg opp handlinger og meninger både gjennom språk-legging i feltsamtalene, gjennom fortellinger, og det som gjøres av handlinger på stedet.

4.3.1 Sanking av empiri

Hvordan har jeg som forsker samlet, frembrakt, konstruert og produsert min data, min empiri?

Typisk for en etnograf er ønske om å avdekke noe, og feltnotater består derfor ofte av relativt konkrete beskrivelser av sosiale prosesser og den konteksten de foregår i (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 203). Gjennom feltarbeid søkte jeg å identifisere den verden som skal studeres, det som utspiller seg i ulike relasjoner på tur til Blåisvannet. Feltarbeid er en analogisk metode, et menneskelig mellomværende, et spenningsfelt mellom det enkelte menneske og det sosiale fellesskapet. Feltarbeid egner seg godt til å samle data for å frembringe kunnskap om alt det som foregår mellom mennesker, natur, materialitet og samfunn. En feltsamtale kan være en del av et etnografisk arbeid, der feltarbeidet er en intersubjektiv prosess som skaper rom for refleksjon, som er felles for både meg og mine aktører (Buvik et al., 2020).

Drevet av nysgjerrighet analyserte jeg terrenget og staket ut kurs i det ukjente landskapet. Allerede ved min første tur måtte jeg endre min taktikk i feltet. Jeg kan ennå huske følelsen av å prøve å holde følge med en gruppe spreke Ultraløpere, med raskt tempo og lange bein, der mine bein både ble for korte og for trege. «Å gå sakte er en undervurdert kunst» har jeg erfart, og jeg justerte samt feilet flere ganger med å finne det rette tempoet, den rette rytmen, som egnet seg best til å sanke data. Ettersom menneskers hverdagsliv og friluftspraksisser interesserer meg, så har det vært vesentlig å erfare selv, og kjenne på et levende og levd

landskap, stedets morfologi og estetikk. Feltobservasjoner har gjort meg i stand til å møte både landskapet og aktørene mine på deres arena, der jeg har invitert til samspill i deres erfaringer og praksiser i landskapet ved Blåisvannet. Tradisjonelt har feltnotater vært brukt i etnografien til å registrere observasjonsdata, og som feltarbeider spurte jeg meg selv; Hvordan skal jeg frembringe samtaleemne og tema, slik at jeg får svar på mitt forskningsspørsmål.

4.3.2 Innledende feltkontakt

I forkant av den første turen hadde jeg med meg i tankene hva jeg burde skrive ned, hvordan notater skulle gjøre og når notater skulle nedskrives (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 204). For å innhente data ble det brukt forskjellige «strategier» i jakten på kunnskap, disse strategiene har bidratt til mitt etnografiske materiale, som senere har blitt utgangspunktet for mine teoretiske slutninger. Sosial integrasjon mellom forsker og aktør kan by på kunnskap som gir viktig bidrag til å belyse forskningsspørsmålet, og ved feltsamtaler kan forskeren initiere og målstyre temaet som en bevist strategi for å fremskaffe relevant informasjon (Brinkmann et al., 2012, s. 49-50). I min studie mottok alle aktørene som deltok, muntlig informasjon om tema for forskningsprosjektet, i tillegg til skriftlig innhold med beskrivelse av studien gitt av informasjonsskrivet (Vedlegg 2).

Feltsamtalene i min studie ble ofte innledet eller åpnet med et «hei-hei» tradisjonell hilsning blant folk på tur. Oftest var det jeg, som forsker, som åpnet opp for samtale, med mitt «hei» en invitasjon til mottaker i håp om en videre dialog. Om mottaker responderte til samtale utover bare en høflig turhilsen hendte det at samtalen videreutviklet seg til en feltsamtale. Tanken bak en slik invitasjon var ikke en bevist handling fra min side de første dagene i feltet, men jeg erfarte hvor virkningsfull min naturlige og vennlige turhilsen hadde for rekruttering av aktører.

Jeg erfarte tidlig at det ikke er lett å ta notater ute på tur, og at arbeidet var møysommelig krevende, som Hammerson & Atkinson (1996) uttrykker det. *«De fleste former for intellektuelt arbeid krever nøyaktighet og sans for detaljer, og det ligger mye arbeid bak gode feltnotater. Det krever stadig vurdering av formål og prioriteringer, og av fordeler og ulemper ved ulike strategier»* (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 203). Dersom feltnotatene mine var mindre utfyllende, hjalp det ikke om forskningsprosjektet mitt var veldesignet og teoretisk godt forankret, med mangelfulle notater opplevde jeg slik litteraturen beskrive det;

«som å bruke en billig film i et avansert kamera. I begge tilfeller blir oppløsningen for dårlig, og resultatet blir deretter» (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 203). Mine feltnotater ble gjort underveis, like etter feltsamtalens slutt eller etter en interessant observasjon. Feltnotatene mine ble notert ned med penn og papir der og da, for så senere renskrevet inn i et digitalt skriveverktøy, på mobil eller datamaskin.

Observasjon fra Instagram er kun anvendt som sekundær data. Det vil si at observasjoner her, er for å understøtte egne observasjoner fra feltet. En kontoinnehaver på Instagram som har offentlig profil, en åpen profil, ansees som offentlig personer. Aktører i min studie har derfor ikke blitt spurt om samtykke til gjennomførelse av observasjons materiale, ettersom data ikke er systematisk samlet ut ifra profiler på Instagram, men data er primært fra observasjon i feltet og fra feltsamtalene. Flere av aktørene presenterte deres profil på Instagram, uten oppfordring fra forskeren da gjerne for å vise frem deres nyeste innlegg; fra Blåisvannet. Flere av aktørene hadde offentlig profil, og der kun enkelte innlegg er tatt med videre i min analyse, igjen avgrensings gjenspeiler den tiden jeg har til disposisjon i dette prosjektet, av den grunn har jeg ikke gått inn i dybden av Instagram innlegg eller profiler og vil derfor ikke bli videre tematisert.

For min studie ble den ikke målrettede gå-formen en naturlig arbeidsmetode i mitt prosjekt. Jeg erfarte at det «å gå raskt» i en rett linje ga meg lite innsikt og begrenset data, derfor måtte jeg tidlig justere både rytme og tempo for å sette søkelys på feltarbeidets formål og hensikt. Mange samfunnsmessige aktiviteter har sin egen rytme, slik at man kan legge opp til perioder med observasjon og perioder med nedskrivning av notater i takt med denne rytmen (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 206). Underveis måtte jeg hele tiden omtolke tidligere funn som igjen ga meg ny innsikt og kunnskap i feltet. Det var viktigst for meg at datainnsamlingen ga meg det materialet jeg trengte for å besvare min problemstilling.

Gjenstandsfeltet kan være svært kompleks, og jeg har av empirisk interesse vært nødt til å identifisere en bestemt innfallsvinkel ut ifra tematikken og problemstillingen knyttet til min forskning. Avgrensning av sted, området omkring Blåisvannet, ble derfor et naturlig utgangspunkt både på bakgrunn av tema og stedets geografiske beliggenhet i mitt nærmiljø forenklet gjennomføringsmuligheten gitt av tidsrammen til studie. Jeg har hatt mulighet til å tre inn og ut av feltet gjennom hele forskningsprosessen. Innsamling av data foregikk i perioden august til oktober 2022. I feltvitenskapen er det en konkret og til enhver tid helt unik situasjon å studere, i livet, språket eller landskapet, slik det fremstår for meg med forsker

blikk. «En forsker som oppholder seg i et felt over tid, vil få faglig interessant informasjon gjennom ikke-avtalte, ustrukturerte samtaler med de som befinner seg i miljøet der feltarbeidet foregår» (Buvik et al., 2020). Ingen av mine feltsamtaler var avtalt på forhånd, men et resultat av spontan og naturlig aktivitet. Ifølge litteraturen; «en ting er å gjøre et feltarbeid er én sak, å skrive det ut er noe helt annet» (Wadel et al., 2014, s. 164). For min del har det på den ene siden vært interessant å være aktiv ute i feltet for å sanke data, samtidig har jeg kjent på «innhøstingen» krever at man i ettertid, i det minste i perioder, setter seg ned for å skrive. Studien min har blitt til i skjæringspunktet mellom disse to svært ulike aktivitetene. Denne oppgaven er skrevet på en datamaskin, statisk sittende i en stil ved et skrivebord, alene. På den andre siden har ideene, tankene, refleksjonene, feltsamtalene, observasjonene og assosiasjonene blitt samlet gjennom en dynamisk prosess, ute i feltet sammen med mennesker. Som forsker i eget prosjekt søkte jeg etter relasjonelle og prosessuelle forklaringer på menneskelig adferd og handlinger, og derav vektla jeg et teoretisk perseptiv som relasjonelt og prosessuelt (Wadel, 2006, s. 22). Verden lar seg ikke beskrive meningsfullt ut fra hvilke som helst begrep.

Jeg opplevde analysering av empirien som krevende, og at det må utøves stort engasjement i den verden som studeres. For å kunne løfte generell kunnskap ut av eget datamateriale har jeg måttet arbeidet med innsamlet data for så og bearbeide data i mitt arbeid. Den generelle kunnskapen er ikke bare en kunnskap om handling og meningsdannelse hos dem jeg har studert, men også kunnskap om hvordan sosiale liv blir til (Skår, 2009).

4.4 Deltakende observasjon

I dette avsnittet går jeg nærmere inn på mine observasjoner og deltakende observasjoner, Metodelitteraturen fremhever at deltakende observasjon som den sentrale metoden i feltarbeid (Wadel et al., 2014, s. 217). Observasjoner som har gitt meg mulighet til å se hvordan mennesker og samhandler, og hvordan de forholder seg til sitt fysiske miljø ved og omkring Blåisvannet. Observasjoner kan gi innblikk i hvordan mennesker forholder seg til omgivelsene i det samfunnet de lever i (Wadel et al., 2014, s. 17).

Observasjon og deltakende observasjoner er en metodisk prosess, der jeg som forsker samler data ved å se og lytte til aktøren, samtidig som det observeres hva og hvordan aktøren utøver sine handlinger i området ved eller omkring Blåisvannet. Observasjoner kan fortelle meg hva

folk gjør, i handling og samhandling, noe som kan være forskjellig fra folk sier at de gjør (Dalland, 2017, s. 97), samtidig så henger observasjoner og feltsamtaler nært sammen som metode. Det er vanskelig å gjennomføre en samtale med noen uten at man også observerer den man fører samtalen med. Når jeg har brukt observasjon som metode, kreves det en skjerping av sansene, ikke bare synssansene, ettersom jeg observerer gjennom alle mine sanser.

Jeg har sett på turgåernes praksiser på turen til Blåisvannet og hva som skjer før, under og etter turen, det vil si fra start til mål (tur/retur). Jeg har observert turgåernes handlinger med et ekstra blikk på deres anvendelse av smarttelefon underveis og der gjorde jeg flere interessante observasjoner. Observasjon som metode handler om å sette flere observasjoner sammen for å lære noe om et annet menneske. Metoden krevde at jeg noterte ned og samlet data slik at datamaterialet senere kunne bli analysert og tolket til meninger. Observasjoner må være i samsvar med mitt formål og forskningsprosjekt, om jeg skal få svar på min problemstilling, og det er viktig å trekke frem at flere av feltsamtalene fra mitt empiriske datamateriale ga meg mye data, og ikke alltid like spesifikk data til min studie. Jeg har forsøkt å være oppmerksom på at observasjon som forskningsmetode har flere etiske utfordringer. Den eller de som blir observert, har som regel ingen kontroll over prosessen, noe som gir meg som forsker et spesielt ansvar.

I kvalitativt orientert feltarbeid står data om, og fra samhandling sentralt. Forskning i egne erfaringer innebærer i det minst tre forhold. For det første at jeg er min egen nøkkelaktør. For det andre at jeg oppholder meg i naturlige mellom-menneskelige omgivelser. Og for det tredje at jeg søker kunnskap som rekker ut over egne erfaringer (Wadel, 2006, s. 11). At jeg er min egen deltakende aktør innebærer at observasjon og analyser først og fremst har sitt grunnlag i egne erfaringer. Min evne til oppmerksomhet, hva jeg vet på forhånd, min sosiale og personlige bakgrunn vil kunne påvirke hvordan jeg oppfatter det jeg observerer. Med egne erfaringer så søker jeg støtte hos andre aktører og tidligere forskning gjennom min studie. *«Å søke kunnskap som rekker ut over en selv, innebærer å sjekke egne erfaringer mot den rådende kunnskap. Det innebærer også å plassere den kunnskap en har kommet frem til, i forhold til den eksisterende forskning»* (Wadel, 2006, s. 11).

4.5 Utvalg og rekruttering av aktører

Tilgang til aktører var det mange av. Jeg var sjelden på stien alene, samtidig så opplevde jeg i starten at avstanden til andre turgåere var stor. Både området og stien opp til Blåisvannet var litt for bred, og ble «en fysisk materiell hindring», til at jeg kom nært nok for å invitere turgåere til en feltsamtale på en naturlig måte. Ifølge litteraturen blir feltsamtaler til gjennom bevegelse, og data samlet inn gjennom bevegelse, så her måtte jeg jobbe aktivt for å sanke data. Feltforskning skiller seg fra andre vitenskaper, der deres gjenstand ofte studeres «in situ» og i en kunstig setting, så handler etnografisk arbeid alltid om en tid som er helt unik i den situasjonen som studere, i livet, i samtalen og i dets landskap.

Det er viktig å trekke frem at feltforskning er subjektiv tolkning av fenomener, slik det fremtrer av forskerens blikk. Det er med andre ord kompleks, og som forsker har jeg vært nødt til å analytisk avgrense, det vil si bestemme meg for en innfallsvinkel og angi begrunnelse for avgrensningen på en klar og tydelig måte. For å unngå et stort og u håndterlig materiale valgte jeg et mindre utvalg på 12.aktører. Begrunnelse for at unge mennesker er tatt med ligger i forskningsspørsmålet, ettersom jeg ønsker å få innsikt og forståelse i valg av turmål i friluftsliv, der sosiale medier er kontekst. Min studie foregår i norsk natur, et bestemt geografisk sted, der jeg valgte å inkludere aktører med norsk nasjonalitet. Inkluderingskriterium, alder (>30.år), var en bevist avgrensning, da denne befolkningsgruppen anvender sosiale medier hyppigst. Samtlige personer som bidro til feltsamtaler, var myndige og selvstendig egnet til å undertegne samtykkeskjema (vedlegg 2).

Enkelte nøkkelaktører skilte seg ekstra ut, og ga meg innsikt og kunnskap som trekkes frem i analysen. Ifølge Wadel (2014) er en eller flere nøkkelaktører svært vanlig i kvalitativ orienterte studier, basert på deltakende observasjoner (Wadel et al., 2014, s. 59).

Nøkkelaktørene har bidratt til å løfte min undring, og kunnskapsinnsikt i denne masteroppgaven. I tillegg til nøkkelaktører, så har ulike møter med folk og landskapet i og omkring Blåisvannet forsterket min interesse for tematikken, og som har bidratt til å forme min studie. Jeg valgte å generere data tidlig i mitt prosjekt, for at jeg skulle ha tid til å justere teori og perspektiver til det som eventuelt fremstod som iøynefallende viktig i min fremtidige analyse. Til tross for dette innså jeg underveis at mitt empiriske materiale ga veldig forskjellig, samtidig samsvarende svar.

Walk-along intervjuer er som nevnt spontane, og levende som tilsier at båndopptak ikke ble benyttet. Feltdagbok er derfor et viktig materiale i mitt arbeid.

Feltsamtaler og observasjonsnotater ble skrevet ned i feltdagboken enten underveis eller kort tid etter endt tur til Blåisvannet. Det nytter ikke å observere sosiale aktiviteter over lengre tid dersom det ikke settes av nok tid til å forbedre notater. Informasjonen vil raskt forsvinne og da er arbeidet forgjeves (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 207). Feltsamtale er en samtale som plasseres mellom det kvalitative intervju og den alminnelige hverdagspraten mellom forsker og informant (Buvik et al., 2020). Det handler om å identifisere de interne betydningsfulle forholdene i menneskers livsverden, og forstå dem i kategorier som ikke metrisk (Brinkmann et al., 2012, s. 47).

På stivandringen opp eller ned fra Blåisvannet ble samtalene til, og det er disse samtalene som har satt spor for det videre teoretiske arbeidet i mitt prosjekt. Feltarbeid finner alltid sted i spenningsfeltet mellom det enkelte menneske, og det sosiale fellesskapet, for derfra å utrede forholdet mellom, det unike og det allmenne ved samfunnsliv (Buvik et al., 2020). Denne interaksjonen mellom forsker og aktør kan også beskrives som improviserte hurtige intervjuer. Ettersom turen til Blåisvannet har kort varighet, en liten dagstur, så ble de fleste feltsamtalene relativt korte, alt fra 20.min til over en time. Noen av aktørene valgte jeg å gå tur, retur med, andre samtaler var kun korte møter på stien til Blåisvannet.

4.6 Forskerrollen og forskning i egen kultur

Under kapittelet «Bakgrunn for valg av tema» skrev jeg om hvor nysgjerrig jeg er på livet, der fasinasjonen til menneskers adferd og handlinger interessere meg mest. Med min bakgrunn som Fysio-/Manuellterapeut og Idrettsfaglige kompetanse, tar jeg således med meg inn i rollen som forsker i eget masterprosjekt. Med fotfeste i flere fagområder har jeg utviklet innsikt og kunnskap på flere områder. Jeg lærer stadig noe nytt, og setter stor pris på min fritidsinteresse innen friluftsliv. Forskerrollen som jeg tredde inn i ved begynnelsen av min studie, hadde jeg ingen erfaring med fra før. Forskning i egne erfaringer kan handle om å hente inn relasjonell kunnskap ved hjelp av relasjonelle begreper (Wadel, 2006, s. 15).

Som forsker plasseres etnografen, i dette tilfellet, meg selv, innenfor rammen av mine egne erfaringer. Forskning i egne erfaringer kan finne sted med hensyn til at alle de sosiale roller som jeg selv innehar eller har innehatt (Wadel, 2006, s. 10). Min familie var nok over gjennomsnittet glad i natur og friluftsliv, der turen i seg selv var målet. På en av våre fotturer til Nepal, i Annapurnas fjellkjede, opplevde jeg et av mine sterkeste minner.

Grytidlig en morgen, like før tåka lettet og de majestetiske fjellene kom til synet, var et vakkert og uforglemmelig syn. Samtidig fikk det meg til å reflektere over de naturlige omgivelsene, den egenart og verdier som ligger til grunn i norsk friluftsliv. Idag har mitt syn på det norske friluftslivet både utviklet og utvidet seg, og nye perspektiver har vokst seg frem hos meg.

Feltarbeid er svært krevende, og ofte har impulsivitet og kreativitet vært nyttige evner i egen verktøykasse. Det er i selve øyeblikket i en feltsamtale at ny kunnskap kommer til en, gjennom språket, kroppsutfoldelse og sansestimulering. Omgivelsene rundt meg, i meg, i det det skjer. I forkant av min første feltsamtale, gikk jeg opp løypa til Blåisvannet flere ganger våren 2022. Jeg ønsket å gjøre meg kjent, en slags oppvarming før jaktstart. Jeg liker å være forberedt, på en slik måte at jeg kunne møte feltet og aktørene mine etter beste evne, i den grad det var mulig. Det kom til å handle om å gå varsomt og følsomt ovenfor den konteksten forskningen gjennomføres i. I min studie så har jeg vært relativt tett på dem jeg har forsket på, og denne nærheten gjør kvalitativ forskning spennende og intens, samtidig som den byr på spesielle utfordringer. En god forsker bør kunne veksle mellom avstand og nærhet på en fornuftig måte. I følge Hammersley og Atkinson finnes det ingen gode regler for hvordan gode feltrelasjoner etableres. Det er bare gjennom å observere, lytte, stille spørsmål, formulering av hypotese og å feile, at etnografen kan oppnå innsikt om miljøets sosiale struktur og forstå deltakeres kultur (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 128). Samtidig, om forskeren kommer for nært eller for tett på sine informanter kan det være fare for at forskeren mister sin objektivitet, og forstyrrer egen datainnsamling (Buvik et al., 2020). «*En forsker som ikke kommer nær nok, vil ikke kunne forstå de utforsktes verdene. En forsker som ikke kommer fjernt nok fra dem, vil ikke kunne oppdage og sette ord på det selvfølgelig, heller ikke løfte analysen fra det trivielle*» (Thornquist, 2018, s. 247). Det gunstige etter mitt syn vil være en fornuftig veksling mellom disse to, så blir feltsamtalen en påfølger her.

Som feltarbeider har jeg også kjent på ensomheten med eget arbeid. Ofte har jeg reflektert over en feltsamtale i lang tid etter at samtalen har tatt slutt, og hvordan en samtale eller observasjon kan på påvirke meg lenge etter at samtalen har tatt slutt, undres jeg over. Hvordan har det seg slik? Refleksjoner oppstår nødvendigvis ikke alltid etter den lengste og mest dypt filosoferende samtalen, men kan også oppstå etter enkelt hendelse som manifesterer seg i mitt minne. Observasjoner eller feltsamtaler som kan være av en enkel karakter, kan allikevel, i ettertid ha fått en kraftfull betydning, lenge etter at forskningen har funnet sted.

Forskning i egne erfaringer kan sees på som et supplement til ordinær forskning i andre menneskers erfaringer med hverandre. Forskning i egne erfaringer er et vanlig og viktig fenomen innen samfunnsvitenskapelig forskning, og denne forskningen kan sies å tilhøre det skjulte arbeid i samfunnsforskningen (Wadel, 2006, s. 6). Utfordringer med problemstillingen har fulgt meg gjennom hele mitt masterprosjekt. I følge den amerikanske sosiologen Robert Merton (1965) så er vitenskapelige spørsmål formulert på en slik måte at svarene på dem vil bekrefte, utdype eller reviderer noe av det som betegnes som kunnskap på feltet (Everett & Furseth, 2012, s. 114). Underveis har problemstillingen knyttet til denne masteroppgaven blitt tilpasset, justert og endret, også etter at datainnsamlingen var kommet i gang. Det å justere problemstillingen, og den metodiske bearbeidelsen og det analytiske arbeidet slik at det hang sammen, har vært en dynamisk prosess gjennom hele mitt arbeid.

En annen utfordring har vært å forstå og behandle begrepene friluftsliv, og sosiale medier. Friluftsliv er et overskuddsfenomen på lik linje som fenomenet sosiale medier er et overskuddsfenomen. Forskning i egne erfaringer gjør en i stand til å knytte slike hverdagslige erfaringer til samfunnsvitenskapelige begreper. Denne masteroppgaven opererer ikke med entydige definisjoner av begrepet friluftsliv eller sosiale medier, men insisterer på betydningen av å se sammenheng mellom empiri, teori, forskningsmetode og analyseresultater. Forskning i egne erfaringer er således ikke bare forskning i egne erfaringer, det er også knyttet opp mot erfaringer til begreper og teorier innen akademiske fag (Wadel, 2006, s. 13).

En av mine største utfordringer ved dette prosjektet har vært å avgrense oppgaven. Å studere menneskers valg av turmål, og meningstilskrivelser i relasjon til sosiale medier, i et gitt sted, krever en tilnærming som tar hensyn til kompleksiteter som fremtrer på stedet. Jeg har forsøkt å foreta avgrensninger som er mest mulig i samsvar med de realiteter som jeg har blitt møtt av (Setten, 2013, s. 11). Bruk av metaforer bør være en del av etnografens repertoar, samtidig må ikke metaforer benyttes tankeløst (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 268-293). Jeg har reflektert og prøvd ulike uttryksmåter for å teste dem opp imot data, samtidig har jeg vurdert den metaforiske betydning og, eller begrensning. Bruk av metaforer har kommet til nytte, og gitt meg ny og noen ganger uventende tolkninger.

Et typiske fellestrekk ved feltvitenskapen er at de påvirker sitt studieobjekt, mens det studeres. Gjennom prosjektet har jeg oppholdt meg blant nye mennesker over en gitt, begrenset, tid, der jeg har spurt om både det ene og det andre, hvorpå nye tanker og

forklaringer har tatt form. Med andre ord, mens man søker å forstå sin egen gjenstand, skifter den form. Ettersom jeg selv er et subjekt, har jeg vært særlig påpasselig med mine metodeoverveielser og eget vitenskapsteoretisk ståsted. Når jeg som forsker kommer i kontakt med de mennesker som bidrar til min forskning, må jeg erkjenne at som menneske er jeg subjektiv (Dalland, 2017, s. 59). Subjektivitet er en ressurs som aktivt brukes til å forstå de fenomener og man tilpasser seg hverandre som samtalepartner, og den verden som man forsøker å forstå. Mitt bidrag i egen forskning, vil ha en spesiell betydning, derfor er det viktig at jeg er bevist over egen rolle.

Et annet forhold som jeg opplevde i mitt arbeid, som også Wadel skriver om i sin bok «Feltarbeid i egen kultur», var at det var stor forskjell på de relasjoner jeg klarte å opparbeide til mine aktører. Noen av aktørene ga meg mye innsikt, mens andre ga meg mindre innsikt og, eller data som kanskje ikke kom like godt til nytte i min oppgave. Det interessante var at det ikke nødvendigvis var de aktører som sa mest, eller de lengste feltsamtalene som ga meg mest innsikt slik Wadel også trekker frem (Wadel et al., 2014, s. 59).

I min studie har jeg forsøkt å unngå at tanker, og ideer preges av min forutinntatthet som kan tvinge tolkningen av data inn i en bestemt for. På annen side, så har egne tanker og ideer vært viktig kilde for å forstå eget datamaterialet.

4.7 Hvordan har empirien vært analytisk håndtert

Det systematiske analysearbeidet i denne masteroppgaven bygger på strategien stegvis-deduktiv induksjon (SDI) og er inspirert av Axel Tjora sine forklaringer av disse steg. Stegvis-deduktiv induksjon omfatter datagenerering, analyse og teoriutvikling (Tjora, 2018, s. 16). Etnografen arbeider ofte med det som kalles ustrukturerte data, det vil si at dataen ikke allerede er strukturert i form av et ferdig sett analytiske kategorier som er fastsatt av forskeren. For eksempel kan kategorier fastsettes av forsker, i en forhåndsskapt strukturert intervjuguide, eller at det ligger implisitt i de teorier vi går ut i feltet med.

Forskningsspørsmål og feltarbeidet mitt er ikke avkoblet teori, eller ensidig styrt av noen forhåndsvalgte teorier eller konsepter som trekker ut analytiske koder eller temaer. I mange tilfeller velger forskeren å foreta en systematisk koding i analytiske kategorier av det som observeres mot slutten av datasamlingsfasen (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 203). Ut fra

dette har jeg tenkt at hovedformålet er å identifisere og utvikle det som viser seg å være de best egnede kategoriene, etter å ha utforsket feltet i tospann med problemstillingen.

Funnene mine når det gjelder unge menneskers valg av turmål og betydning av sosiale medier, blir således analysert frem i en stegvis deduktiv induksjon, ved at empirien får mer plass som så går i dialog med de teorier jeg satte ut med, og andre teorier eller perspektiver som tvinger seg på gjennom funn fra feltet (Tjora, 2018). «*Kvalitativ analyse handler i korte trekk om å utvikle gode innsikter, refleksjoner, konsepter og teorier med utgangspunkt i empirisk materialet*» (Tjora, 2018, s. 7). Empirien i min datasamling ble lest på kryss og tvers, og felt ut i tematiske mønstre. Dette ga meg oversikt hvorvidt datamaterialet kunne belyse min problemstilling. Samtlige av mine aktører trekker frem verdier om stedet Blåisvannet, det visuelle og estetiske landskapet og de sosiale og kulturelle verdier og personlige interesser som kan ha hatt betydning for valg av deres turmål. Data fra feltsamtaler og observasjon bestod av tekst, derfor valgte jeg å klassifisere/ordne innholdet i forhold til noen sentrale mønstre som viste seg.

Jeg valgte ut flere uttalelser fra min feltdagbok som skulle med inn i analyseprosessen, men når disse sitatene ble plassert inn i teksten var jeg nødt til å redusere og endre en del i teksten for å få en bedre flyt mellom analyse og sitater. Noen større og vesentlige endringer ble ikke gjort, og empiri presenteres som direkte sitat fra feltdagboken.

Språket vårt er en viktig faktor som kan ha stor analytisk betydning. Språket kan gi nyttig informasjon om hvordan aktøren fra en bestemt kultur organiserer sine oppfatninger av verden, og dermed bidrar i den samfunnsmessige konstruksjon av virkeligheten (Hammersley & Atkinson, 1996, s. 210). Ved å åpne og invitere til samtale på en naturlig måte, bidro jeg ubevist og bevist, til å skape en naturlig setting for feltsamtale. Metodisk så kan en si at en slik tilnærming, etter min erfaring, være et godt første sted å ta fatt, især når jeg strebet med å komme i kontakt med mine aktører. En naturlig setting kan ha betydning ved at jeg som forsker, gjennom mine feltsamtaler, kan oppnå andre og mer personlig data enn det mer formelle intervjuet kunne gitt meg. Interaksjon mellom forsker og informant handler om posisjonering og selvpresentasjon. Språket har derfor en viktig betydning, samtidig har jeg erfart at det holder ikke med å stille grammatisk korrekte spørsmål om man søker ny kunnskap.

4.8 Metodologiske forutsetninger

Posisjonering innebærer å tydeliggjøre eget ståsted, egne interesser og teoretiske perspektiver (Thornquist, 2018, s. 245). Jeg har forsøkt å være bevist ovenfor eget metodologisk ståsted.

De grunnleggende prinsipper om reliabilitet gjelder for all forskning. Reliabilitet handler om hvor pålitelig resultatene er, hvorvidt forskningsresultater kan bekreftes av andre forskere som er et kriterium for kvalitativ forskning (Dalland, 2017, s. 55). I mitt tilfelle vurderte jeg datas reliabilitet ved å se hvorvidt uavhengig observasjoner, deltakende observasjoner og feltsamtaler ga det samme eller tilnærmet likt resultat. Dersom min data ikke er pålitelig, vil de ikke være egnet til å besvare min problemstilling. Målet mitt har derfor vært å påse at data er så pålitelig som mulig, og inkludere all data som er av betydning for mitt forskningsprosjekt, men feilkilder eller feiltolkning kan ha påvirket resultatet.

Validitet handler om gyldighet. Datas validitet har med utvalg og innsamling av data. Når jeg har samlet inn data så har jeg spurt meg selv, er denne dataen relevant for det jeg ønsker å undersøke. Jeg har også vært nøye, og muligens til tider for selektiv slik at jeg har oversett data som kan ha vært viktig. Validitet i forskning er viktig fordi det er vanskelig å vite om forskning leverer det den lover.

Materialet som er analysert i analysekapittelet, er innhentet utelukkende ved hjelp av kvalitative feltsamtaler og observasjoner, og hele prosessen er lagt frem så åpent og helhetlig som mulig. Feltsamtalene i min studie var spontane, ikke forhåndsavtale samtaler. Dersom spørsmålene var ledende, kunne aktøren bli ledet i å gi svar ut ifra den ledende spørsmålsformuleringen, og jeg forsøkte å unngå dette ved å gi aktøren tid til å tenke over spørsmålene underveis. Alle aktørene fikk tid og mulighet til å lese informasjonsskrivet, som igjen ga aktøren mulighet til å starte refleksjonsprosessen i starten av vår feltsamtale.

Underveis ble jeg, som forsker, mer komfortabel i forskerrollen, og erfarte at jeg måtte lede samtalen i retning av tematikken i egen studie, da flere av aktørene ofte sporet vekk fra mitt tema. Jeg forsøkte å være bevist på å ikke ta styring, slik at min påvirkning minsket. Det var vanskelig å gjøre en deltaker-validitet ettersom jeg ikke noterte ned telefonnummer (svakhet i mitt samtykkeskjema) som en kontroll av egne fortolkninger av det empiriske materialet.

4.9 Etske betraktninger

All forskning som gjøres med mennesker har etiske implikasjoner, og forskning reguleres etter etiske normer og verdier. I Norge har vi den nasjonale forskningsetiske komite for Samfunnsvitenskap og Humaniora (NESH). NESH har utarbeidet forskningsetiske retningslinjer, og «*de nasjonale forskningsetiske komiteene skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente etiske normer*». Som forsker forplikter jeg meg til å gjøre meg kjent med retningslinjer innen samfunnsforskning (Ringdal, 2018). I forkant av datainnsamlingen ble min studie meldt inn, og deretter godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Jeg hadde de etiske retningslinjer og tematiske spørsmål klart før jeg gikk i gang med mitt feltarbeid. Innenfor feltarbeid er det mennesker som er hovedkilden til informasjon og data, Det var derfor viktig at jeg satte meg inn i regler og normer som beskytter personvern. Det var viktig for meg, min forskning, at aktørene som deltok var kjent med at deltakelsen var frivillig, og på ingen måte føle seg presset til å delta. Jeg som forsker forsøkte å vise respekt ovenfor mine aktører, og opplyste dem om deres anonymitet. Videre ble det innhentet samtykke med underskrift på et samtykkeskjema med informasjon om at aktørene kan trekke seg fra min studie uansett når, uten videre begrunnelse. Ettersom mitt feltarbeid foregikk utendørs, og i naturen var det viktig at aktørene ikke ble utsatt for skade eller fare. Fokus omkring bevissthet av trygge veivalg mens vi snakket ble ivaretatt etter beste evne. Aktøren har krav på all informasjon som måtte trenge, det vil si fullt innsyn i mitt masterprosjekt. Lagring av data ble anonymisert og oppbevart elektronisk, og der identiteten er anonymisert. Når prosjektet er ferdig, vil data slettes og deling av data skal ikke komme andre i hende. I det jeg tredde inn i rollen som forsker påtok jeg meg et samfunnsansvar, og som forsker ønsker jeg å tilstrebe bedre innsikt i tematikken gitt av problemstillingen. Jeg har forsøkt å anstrenge meg slik at mitt arbeid, indirekte eller direkte kan komme samfunnet til gode og at nye ideer kan springe ut fra min masteroppgave. Min studie er ikke påvirket av en oppdragsgiver med økonomisk vinning eller andre formål til fordel for annen part.

*«Slik, som er stråler i høstfarvet drakt. Det finnes nok ikke i verdens dets like.
Nå er det like før vinterens drakt og høsten så skyndsomt må vike.
Men Lyngen har mere enn farger og fjell,
jeg vil deg så gjerne fortelle»*

5 Analyse av empiri og drøfting

I analysekapittelet presenterer og diskuterer jeg det empiriske datamaterialet, i lys av tidligere forskning og de teoretiske perspektiver som jeg er inspirert av. Analysen bygger bro mellom rådata og resultat, og handler således om hva jeg har møtt på min tur til og fra Blåisvannet. Analysen beskriver hva mine aktører har delt av refleksjoner, erfaringer og meninger som belyser problemstillingen om valg av turmål i friluftslivet, i relasjon til sosiale medier. Jeg har valgt og presenterer empirien som én tur; med utdrag fra feltdagboken, og her er det viktig å understreke at empirien i min studie for øvrig er samlet fra flere turer i løpet av 2022/-23.

5.1 Møter på stien til Blåisvannet - Presentasjon av empiri

«Porten åpnes, og jeg legger ut på en ny tur. Jeg blir møtt av et stort landskap, i hvilken retning skal jeg gå, hvilken sti skal velges, hva skal tas med, hva skal plukkes opp og hva bør jeg forbipassere. Jeg tar et steg av gangen inn i det hele. Det store kjente, samtidig ukjente landskapet ligger foran meg. Bak meg ser jeg parkeringsplassen, med egen designet bilderamme for det perfekte selfie-portrettet. Eller et landskap som blir rammet inn i en strategisk plassert ramme med Lyngsalpene i bakgrunnen. Det interessante møte med fotorammen, «Instagram rammen», her ute i friluft, er at mitt prosjekt står i kontekst til sosiale medier. Allerede ved startpunktet til Blåisvannet inviteres det til fotopraksis. Jeg blir fylt med en undring og spenning, hva slags type forståelse av friluftslivet og turmålet inviteres dette til. Jeg har jo gått denne turen hundrevis av ganger før, men nå var det som om jeg stod med en fot i fortiden og en i nåtiden. Det store landskapet ligger foran meg, et nybrott felt på min sti. Arenaen er Blåisvannet, i Lyngen. Billedligtalt, så står jeg her på stien iført Crispi fjellstøveler med rosa skolisser, Bergans turbukse og matchende jakke. På ryggen har jeg en blå ultralett Norrøna dagstursekk, fylt med det mest nødvendige for en dagstur i den norske fjellheimen. Termosen er fylt, matpakken er med, det samme er ekstra skift og varm genser, om vinden skulle ta seg opp. Været i fjellheimen kan raskt skifte. Jeg begynte å vandre, steg for steg. Jeg viste hvor jeg var, men ikke hvor jeg skulle. Det er herifra jeg skal forsøke å orientere meg inn i feltet, inn i rollen som forsker i eget forskningsprosjekt. Jeg er her for å gjøre feltarbeid, en datainnsamling til eget masterprosjekt.

Lyngen 12.sept 2022 Kl: 09:45

Vi er kommet til september. Det er høst i Lyngen og jeg er på vei til Blåisvannet. Ved parkeringsplassen merket jeg at jakten var i gang; med skarpt blikk og skjerpet hjerne observerte jeg flere mennesker, hunder, biler med nasjonale og internasjonale bilskilt i området. Her var det turgåere i alle aldre som gjorde seg klar til vandring. Som en «erfaren jeger», merket jeg at adrenalin og jaktinstinkt brått, men ikke uforventet tikket inn. I det jeg la i vei inn på stien ble jeg tidlig forbigått av flere ultraløpere. Jeg hadde ikke mulighet til å følge opp deres tempo, ei heller kapasitet til å føre en feltsamtale i et slikt forrykende tempo, ergo «byttet» fikk løpe videre. Jeg roet ned, og gikk videre. Fjellstøvelene mine, med rosa lisser, var snøret stramt. Den ny-strødde og tørre barken fra et sted langt utenfor Lyngens naturlige økologi, medvirket til at jeg kunne gå tørrskodd opp, selv etter en natt med kraftig høstregn.

Der; få meter fra parkeringsplassen hadde en gjeng studenter slått leir, de pakket utstyret sitt sammen. Samtlige av studentene i gruppen hadde vært ved Blåisvannet tidligere, der de også hadde delt bilder fra turen i sosiale medier. Jeg fortalte dem om mitt formål, og min studie, og samtlige trakk på smilebåndet, og samstemt sa de «ha! Svaret er enkelt, Instagram!...» Jeg vandret videre.

Ingen turgåer var å se foran meg, ei heller bak meg. Jeg tenkte tilbake på parkeringsplassen, hvor er det blitt av gruppen med de voksne damene, de med tunge dagstursekker; sekker som trolig var pakket gjennom lang erfaring innen friluftsliv var mine tanker der jeg stod. På stien tar jeg igjen en kvinnelig løper, hun knyter skolissene, et overtråkk sakter hennes tempo og jeg spør om vi skal slå følge. Vi går sammen et stykke. Hun forteller at hun har hørt om stedet fra andre, og som tilflytter ønsket hun å gjøre seg kjent med nærområder, og gjerne steder med særpreg. Den kvinnelige løperen sier at sosiale medier kan ha stor betydning for enkelte, men kanskje ikke for alle innen friluftsliv.

Vel oppe på toppen av steinura traff jeg på en annen ung studinne, en pust i steinura og feltsamtalen var i gang. Sammen fikk vi øye på de spisse fjellene tildekket med lett melis dryss og under lå det kongeblåe vannet. Fjellene speilet seg i det krystallklare vannet. Studinnen ga uttrykk for hvor vakkert hun synes det er her, så vakkert at hun kunne tenke seg å bade. For hennes del handlet turmålet og delingspraksisen i all hovedsak, om å dele opplevelsen med andre. Brevannet badet i solskinn. Vi avsluttet vår samtale her oppe.

På tur ned den bratte steinura, like før vannet møtte jeg på en gruppe godt voksne, kvinner og menn jevnt fordelt. Den eldste mannen i gruppa ledet til samtale. Han var ivrig etter å fortelle om at han ikke hadde gått denne turen på flere tiår, nå var han endelig tilbake der livet begynte, tilbake til sine røtter, sitt hjemsted. Han lo da han hørte om mitt formål, min forskning; han var kommet til stedet med turen i seg selv som hovedmål, han gikk for helsen og turens skyld, ikke på grunn av et bilde eller to.

I løpet av de timene jeg satt og observerte, var det i snitt overkant av femti turgåere ved og rundt vannet til enhver tid. Et ti-talls av dem svømte i det iskalde vannet. At de orker, var min første tanke til det jeg observerte. Jeg tror mange glemmer at vannet her kommer fra en isbre, et iskaldt vann, for kaldt til å bade i... Det er alltid fristende til å observere alt, samtidig så måtte jeg erkjenne at dette ikke var mulig. På turen opp hit i dag observerte jeg turgåere som ofte stoppet opp, tok bilder, både av seg selv, av landskapet og naturen. Stort sett alle stoppet opp for å fotografere vannet straks de kom over den enorme steinura og fikk øye på Blåisvannet. Et ungt par slått opp telt og tent leirbål ved vannkanten, kvinnen leste i en bok mens mannen kastet stein i vannet. En ny gruppe ultraløpere kom frem mellom steinrøysa, og kroppsspråket deres utstrålte glede og iver, og de tok flere felles bilder, for så mange selfier både fra land og vann. Til tross for at vi er mange her oppe ved Blåisvannet, så er det god plass. Brusen fra elven overdøver støyen fra menneskene.

Ved vannkanten møter jeg på en kvinnelig turgåer med bakgrunn fra reiselivet. I hennes bransje anbefaler de turen opp hit, det er en Instagram vennlig tur, slik turistene vil ha det, men selv velger hun sjelden denne ruten, især ikke om behovet for en «tankefull tur» melder seg, da velger hun aller helst et uberørt sted med få tilskuere. Hun er her for å vise frem stedet, landskapet og fordi gjestene hennes setter pris på bilde herifra.

På tur ned møter jeg et ungt par som har lenge drømt om å oppleve Blåisvannet, et viktig sted på deres ønskeliste. Stedet her er et avkryss (compulsory posting), et bevis på egen tilstedeværelse et sted i verden. De forklarte om meg deres «Bucket list», en liste over ting de ønsket å oppleve, en aktivitet eller reise som krever litt mer innsatt enn det vanlige. Ved hjelp av ulike applikasjoner på internett bestemte de seg for at dette var den ultimate arktiske ekspedisjon. Bildedeling har stor betydning, egen verdi, en dokumentasjon av turen, tilstedeværelsen, sammen. En tilhørighet.

Tilbake ved parkeringsplassen kunne jeg høre lette løpeskritt bak meg, trinnene kom fra den kvinnelige løperen. Hun oppsøker meg samtidig som hun prater i smarttelefonen sin og smiler, jeg har noe viktig å dele med deg. Hvordan var turen spurte jeg henne? «Den var kald». Rart synes jeg ettersom det var en varm og vindstille høstdag, med 14 grader i luften. «Kaldt fordi jeg måtte jobbe litt ekstra for å få et bra bilde, jeg har ikke tenkt på det tidligere, før vår samtale, jeg er en av dem. En av dem som sanker bilder til Instagram, jeg måtte bare får sagt det, du kan se innlegget mitt, har akkurat lagt det ut – ha det»

Presentasjon av empiri har jeg valgt å ta med, for å bringe leseren inn i mitt møte med landskapet, mine observasjoner og innblikk i enkelte feltsamtaler.

Mitt empiriske materiale vitner om at sosial teknologisk kommunikasjon innenfor friluftsliv, ikke er en usynlig ting og hvilken betydning sosiale medier gjør med sosialiteten, enkelt individer og friluftslivet som sådan er komplekst.

(Privat foto, H.Robertsen)

De møtene jeg har hatt på stien, forteller om sammenhenger hvor Instagram inngår i ulike meningsdimensjoner som er knyttet til både turmål, kulturelle og sosiale prosesser. Jeg søkte en økt forståelse for særtrekk, mønstre og sammenhenger som gjør seg gjeldene i mitt forskningsprosjekt. De ulike etnografiske teknikker som jeg har benyttet meg av, for å få en sammensatt forståelse av fenomenet, har vært grunnlaget for analysen. Med bakgrunn i en hermeneutisk analyse ble det underveis lagt vekt på å fange inn og fortolke aktørforståinga inn i et videre teoretisk perspektiv (Befring, 2007, s. 181). En slik hermeneutisk tilnærming gir rom for en forståelse av aktørenes synsvinkel i valg av turmål, satt i konteksten sosiale medier. Etter å ha utforsket empirien, trer perspektivene eller mønstrene frem som resultat av feltopphold, feltsamtaler og observasjoner.

Mønstre som er kommet frem av min studie diskuteres således i kapittel 5.2, 5.3 og 5.4

5.2 Friluftslivet går «online» (Insta-scape)

I et historisk perspektiv så har folk delt eller kommunisert fra sine friluftspraksiser gjennom vandrehistorier, dikt, bøker, leserfortellinger, aviser og fotoalbum. Unge mennesker har alltid hatt behov for en *møteplass*, steder hvor de kan møtes og være seg selv på ulike arenaer. De fleste aktørene i min studie, deler fra sitt friluftsliv på Instagram. Sosiale medier, eller Instagram, var primært ikke det første aktørene nevnte som begrunnelse for valg av turmål, samtidig var det indirekte åpenbart at det var viktig for alle aktørene å dele fra sine turer med sitt publikum. Aktørene i min studie er bevist på hva de deler, og til hvem de deler, og på hvilke sosiale plattformer de deler.

I mine feltsamtaler trakk jeg ofte frem tidligere skrevne historier, om da de første tindebestigerne inntok den norske fjellheimen under den nasjonalromantiske perioden (Johnsen & Skjerven, 1984). Historier om fjellklatrere, samfunnsvitere og vitenskapsmenn som besteg Lyngen's «Himalaya-liknende» tinder på slutten av 1800-tallet. Bygdefolket rundt om i Norge, undret seg over tindebestigernes praksiser, og spurte seg «*med hensigten, mening og målet?*» (Zapffe, 1969). I min studie spør jeg således aktørene om hva er hensikten, mening og målet med deres turvalg, som i dette tilfellet fotturen til Blåisvannet?

«Svaret er enkelt, Instagram!..» (en gruppe studenter)

«Ha! Det må vel være på grunn av et bilde til Instagram det da...» (unge studenten)

«Folk tar turen hit på grunn av Insta, selvfølgelig, det obligatoriske bilde, vi var her tidligere i høst så jeg hadde ikke behov for å ta bilde denne gang» (studenten)

Det empiriske materialet i min studie viser til at unge menneskers friluftsliv går «online», og at de deler av det som skapes fra friluftslivpraksisen i *virkeligheten*, gjennom en digital samhandling med andre på en digital plattform. Om man skal forsøke å forstå hvordan sosiale medier innvirker i folks friluftsliv og samfunn for øvrig, så må en ta utgangspunkt i at sosiale medier tilfredsstillende behov hos folk, og derav fått en plass i livet deres (Aalen & Iversen, 2021). Ser vi på friluftslivpraksis og Instagram ut fra menneskers behov, kan fenomenet ha flere typer betydning eller verdi, som bruks-, nytte- eller opplevelsesverdi. Bevissthet om naturens nytteverdi for menneskene har en sterk historisk forankring, der sankning av sopp og bær er et velkjent fenomen, mens sankning av bilder til en Instagram profil er en mer moderne «innhøsting» praksis.

Ut på tur, for turens skyld, og den menneskelige avhengigheten av natur går langt utover den materielle og den fysiske substansen (Bischoff, 2000), selv om det å gå på tur kan være meningsfylt og givende i seg selv. Mennesker har gjennom hele sin eksistens inntil helt nylig vært jegere og samlere, altså levd og arbeidet i naturen (Næss, 1999, s. 367). Nye handlinger og meninger tillegges turmålene (Skaalvik et al., 2021, s. 140), og i dag er det nødvendigvis ikke behovet for å «høste» av naturens resurser for å dekke grunnleggende fysiologiske behov alene, men tilfredsstillelse av viktige mangel- og vekstbehov.

Menneskers forhold til naturen og friluftslivet kan være dypt forankret i fysiologiske grunnleggende behov, og ifølge Maslow, vil menneske være motivert for å utforske verden, og få ny forståelse og kunnskap, når mangelbehov er tilfredsstilt (Skaalvik et al., 2021; Øye et al., 2007). Abraham Maslow's behovspyramide er delt inn i lag, der lagene over i pyramiden består av mer intellektuelle-, følelsesmessige-, erfaringsbaserte- og personlige livsoppfyllende behov. I mitt feltarbeid kom jeg tidlig i samtale med en eldre mann, han hadde observert meg snakke med den yngre generasjon. Den eldre mannen innledet til samtale i mitt prosjekt, og han fortalte at han var kommet til stedet med turen i seg selv som hovedmål.

«æ e her med turen i seg selv som mål, æ går for egen helse og for tur-glede, ikke på grunn av et bilde eller to» (eldre mannen)

Det som driver aktørene i min studie på vandring er sammensatt, samtidig forteller de fleste aktørene at de setter pris på god fysisk- og psykisk helse, og at et aktivt friluftsliv er en viktig del av deres liv. Friluftsliv har i lang tid blitt sett på som en helse- og trivselsbringende aktivitet med kontrast til hverdagslivets mas og forpliktelser (Rafoss & Seippel, 2016; Tordsson, 2000). Naturen og aktiviteten kan fungere som mentale ankre, faste holdepunkter for vår identitet, der selvbilde blir styrket og repetert gjennom aktiviteten (Bischoff & Odden, 2003; Breivik, 2010; Svarstad, 2010). Flere aktører i min studie trekker frem viktigheten om ivaretagelse av menneskers helse, der vår kropp, vårt sanseapparat og vårt intellekt er tilpasset et liv i nært samspill med naturen.

«Når æ driv med friluftsliv føler æ mæ hel, både fysisk og mentalt» (eldre mannen)

Å gå er opplevelsen hvor vi forstår kroppen i forhold til resten av verden. En fottur i naturen består av en menneskelig søken etter estetisk, intellektuelt, kognitiv åndelig mening og tilfredshet (Miljøverndepartementet, 2009, s. 13).

Det er også en tur hvor man relaterer seg til andre, i samme landskap og i det imaginære landskapet, de relasjoner av venner, kjent og ukjent publikum på Instagram som vi henvender oss til, og blir henvendt av. En slik tilfredsstillelse handler om selvaktualisering som Maslow har plassert som vekstbehov i sin behovspyramide (Skaalvik et al., 2021, s. 140).

Aktører i min empiri trekker frem at de blir inspirert av bildedeling på Instagram. Teknologien har stor innflytelse på hvilke veier samfunnet vårt kan ta. Men retningen samfunnet vårt tar, bestemmes ikke av teknologien alene (Aalen & Iversen, 2021, s. 18). Unge mennesker er ifølge Giddens, beviste og reflekterte over sine valg og handlinger (Gilje & Grimen, 1993), samtidig påvirker de dominerende samfunnsendringene unge menneskers liv. Hva som driver mennesker ut på tur, kan forklares gjennom ulike typer handlinger og valg (Svarstad, 2010). Friluftslivets positive effekter på fysisk- og mental helse, kan tilfredsstille fysiologiske behov, trygghetsbehov og behovet for sosial tilhørighet. Aktørene i min studie trakk frem at deres handlinger og valg, i forkant av et turmål, ofte var basert på innlegg i et sosialt medium.

«Blåisvannet måtte bare oppleves. Jeg har sett så mange fine bilder fra stedet på Instagram, så jeg var nødt til å ta turen hit, og bildene lyver ikke» (kvinnelige løperen)

«Jeg blir inspirert av å se på folk som er på tur i flott natur...,og av den grunn tror jeg vi ser flere ute i marka nå enn før Instagram fantes» (studinnen)

Sitatene beskriver at aktørens turvalg ofte er inspirert av et bilde på Instagram, og i likhet med tidligere forskning så topper Instagram listen over sosiale medium som inspirer de unge ut på tur (Ipsos, 2022a). Instagram med sin digitale plattform, har blitt en møteplass i ungdommenes liv, der kan de møtes og utformes på nye måter. Friluftsliv er noe som alle kan ha til felles, men som blir praktisert på forskjellige måter.

Sosiokulturelt friluftsliv som blir til gjennom utførelse av aktiviteten hos den enkelte friluftslivutøveren, og er ifølge Tordsson (2000) en måte å møte verden på, og en måte å forstå verden på (Tordsson 2000). Digital delingspraksiser fra friluftslivet kan sees på som aktivitet, der aktiviteten kan være forbundet med en skapende virksomhet, kunnskap og dyktighet (Steinsholt & Gurholt, 2010, s. 9). Ved å analysere tekst, visuelle og digitale uttrykksformer kan en få forståelse av hva som er karakteristisk for vår kultur. Vi mennesker er dynamiske, der også friluftslivet slik det fremstår, er et dynamisk fenomen som utvikles i relasjon til teknologien og samfunnets utvikling. Det er gjennom menneskers handlinger og samhandlingar at sosiale konstruksjoner av steder oppstår.

5.3 Valg av turmål, et ikonisk landskap i en visuell verden

Empirien i min studie viser at stedet Blåisvannet har utviklet seg til en Instagram vennlig plass, et turmål og et sted med utallige kvaliteter. For å forstå betydningen av valg av turmål og sosiale medier i friluftslivet, vil det være essensielt å studere forholdene, og det samfunn og den kultur som dekker dette fenomenet. I dagens samfunn, og i den medierte kulturen som vi lever i, vil ofte visuelle, ikoniske, spektakulære steder vektlegges i digital bildedelingspraksis fra friluftslivet. Vår omgang med teknologien skaper steder i slike relasjoner, og vi tar med oss ulike aktiviteter ut i naturen, der inspirasjonen ofte ligger i det visuelle. Hva stedet er, hvordan steder kan forstås og hvordan steder skapes henger nøye sammen.

«Stedet her er noe helt annet ellers, rett og slett vakkert, så unikt og fint, ikke vanskelig å få gode Instagram vennlige bilder fra dette stedet..» (studenten)

«Jeg tror folk tar turen hit fordi de søker natur, aktivitet og friluftsliv. Man får en mer ekte følelse her oppe ved vannet, på et vis. Det er villere...» (mannlige studenten)

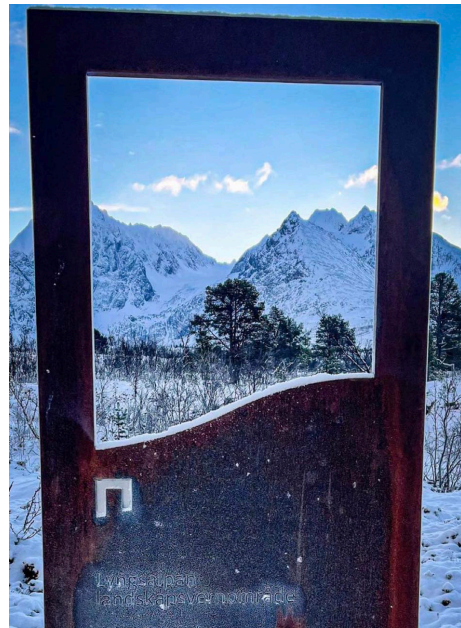
Som forsker i eget prosjekt erfarte jeg at måten steder blir omtalt på, enten gjennom samtaler, alene eller i fellesskap i selve friluftslivet eller på Instagram, påvirker stedsbildet, og i forlengelsen av dette påvirkes også vår forståelse av landskap og stedet. Landskapsbegrepet sin kompleksitet tilsier at begrepet ikke har en klar definisjon, men må sees ut ifra den konteksten begrepet omfatter seg med. Menneskers forestilling om hva steder er, og gjennom vår praksis, danner det mentale bilder av stedet. Tidligere forskning (Horgen, 2016; Ingold, 2000) trekker frem at steder er orienteringspunkter for menneske i bevegelse, selv om steder er en avgrenset lokalisasjon, slik som Blåisvannet i Lyngen, så vil steder stå i relasjon til andre steder. Det avgrensede stedet kan ikke vurderes isolert eller uavhengig som sted, steder inngår i et samspill og i utveksling med omgivelsene (Horgen, 2016, s. 69). Aktørene i min studie har ulike erfaringer og opplevelser knyttet valg av turmål og til stedet, der sosiale medier tilfører ulike betydninger og interesse knyttet til den enkelte utøver.

«Se rundt deg, stedet her er jo så vakkert, jeg kan tenke meg at folk går hit bare for å ta et bilde. ja, som et turmål i seg selv» (studinnen)

«Ikke bare er det vilt her, det er rått, landskapet er spektakulært vakkert, i en klasse for seg selv, jeg gleder meg til å legge ut bilder fra denne turen» (mannlige studenten)

Det er gjennom menneskers handlinger og samhandlinger at sosiale konstruksjoner av steder oppstår, og steder skapes. I min studie forstår jeg landskap og sted som kombinasjon av det fysiske, det erfarte og fortolkede, der steder ikke bare er eller kan forstås, men også skapes. Idag har Norges nasjonalparker felles design på portaler som markerer inngangen til nasjonalparker, verneområder, besøksentre og nasjonalparklandsbyer.

Utsiktsrammen, eller konseptet Portalen, er en visuell identitet for stadig bedre vern og mer besøk, og den rammer inn noe av nasjonalparkens kvaliteter og ønsker besøkende velkommen inn i nasjonalparken (nasjonalparker.no, 2017). Ved Blåisvannet er den plassert helt i tråden med hensikten, samtidig så assosieres jeg portalen med en fotoramme som indirekte kan appellere til deling av bilder i et medium. Portalen er også et ledd i merkevarestrategien til Norges nasjonalparker, og sier noe om hvordan myndighetene ønsker å forvalte merkevaren og et bærekraftig friluftsliv.

(Privat foto, av Ann-K.Brose)

Når således aktørene deler bilder fra deres turvalg vil trolig andre se og bli inspirert, som igjen resulterer i ny inspirasjon hos mottaker som ønsker å erfare, oppleve og dele fra dette stedet. Deltakelse på Instagram og i friluftslivet, krever refleksjon og forståelse av egen rolle, både kulturelt og sosialt, som strukturerer kommunikasjon og meningsdannelse knyttet til egne praksiser (Dervo et al., 2014; Aalen & Iversen, 2021). De siste årene har jeg som forsker observert flere typer friluftslivsaktiviteter i og omkring Blåisvannet. Det kan være seg alt fra fottur, ultraløping, terrengsykling, fatbike med piggdekk, fjellklatring, trugetur, jakt, sanking, kommersiell reklamefilming, bading, padlebrett, fotografering, overnatting, glamping, langrennstur, randonee, telemark til skøyting på vannet når isen har lagt seg. Instagram som kommunikasjons teknologi har trolig bidratt med å skape og gjøre dette landskapet til et visuelt populært sted.

«For mange.. tror jeg valg av turmål.. også handler om å ha sesongens fineste Instagram feed» (mannlig student)

Dette reflekterende sitatet handler om å leve i en visuell verden, et digitalisert samfunn. Et landskap er ikke bare det stedet der kulturen eller samfunnet finnes, men spiller selv en aktiv rolle i det sosiale feltet på Instagram. En kan si at naturen stadig blir verdsatt på nye måter, og at nytteverdien overstiger bruksverdien. Steder som først var beitested, og matkammer fra naturen til eget bruk, er idag også steder der menneskers grunnleggende behov dekkes, både mangel- og vekstbehov gjennom tradisjonsgitte friluftaktiviteter som utøves i området. Sett i lys av delingspraksisen fra friluftslivet i sosiale medier, er det nærliggende å trekke slutninger om at særskilte steder, med natur- og menneskeskapte elementer, er knyttet til opplevelser, minner, kroppens tilstedeværelse - altså et sosialt liv. Menneske kan sette pris på naturen ved å utrykke sin naturforståelse gjennom sine handlinger, også via Instagram. Friluftsliv kan vekke minner om erfarte opplevelser, frihetsfølelse og mestring. I friluftsliv kan en si at naturen kommuniserer med oss, med et språk som spiller opp til en symfoni, et samspill mellom individ og natur (Tordsson, 2000). Gjennom digital delingspraksis viser aktørene i min studie at de en trer inn i naturen med ønske om å dele sitt friluftsliv med andre, der tilhørighet og mening finner en plass (Skår, 2009; Tordsson, 2000). Å føle til knytning til stedet kan være en form for grunnleggende menneskelig behov, i henhold til Maslow's behovsteori.

Naturen påvirker menneske og menneske påvirker naturen. I følge Ingold 2000 reiser vestlig (dualistisk) tanke sett og vitenskap, feilaktig skille mellom «de to verdene» til natur og menneske (Ingold, 2000). I offentlig politikk tilskrives opphold i naturen som livsglede, og bidrar til å gjenskape mental balanse når den moderne livsformen sliter for hardt på et menneske (Miljøverndepartementet, 2009, s. 12). I moderne tid, tillegges representasjonen verdi, og materialiteten blir tillagt mindre verdi. Mens materialiteten er håndfast og fysisk, så er representasjonen måten unge mennesker framstiller noe på (Flemsæter & Flø, 2021, s. 194), for eksempel gjennom bilde eller tekst på Instagram. Sett i lys av dette så viser empirien i min data at Instagram er med på å endre menneskers praksis i naturen, i jakten på det unike bilde til egen nytteverdi. Unge mennesker poster fra friluftslivet på Instagram, der de gjennom sin bildedelingspraksis får dekket både mangel- og vekstbehov ifølge Maslows behovspyramide.

*«Jeg tror det er litt både og, bildedeling er viktig, for å dokumentere turen, fro sin egen del, samtidig får man trent og opplevd naturen. Turer i naturen er bra for helsa»
(ultraløperen)*

Empirien i avsnittet ovenfor, forteller at det er viktig for de unge å dele opplevelser, både for seg selv, venner, familie og andre som måtte se innlegget deres. Innleggene er en form for posisjonering og fremvisning av hva de har opplevd og hva de ønsker å bli representert som. Friluftsliv kan være et pusterom i unge menneskers hverdagen, en flukt fra bylivets forpliktelse og studier. Tar man et historisk tilbakeblikk beskrev fjellklatrer, *Josef Caspari*, følgende i 1896; «*En fottur i Tromsø amt, ville være en meget lønnende avveksling, ikke minst for dem som har sett nok av Jotunheimen og andre fjelltrakter i sydlige Norge og som føler seg sjenert av den stadig voksende mengder av turister og den alt for store sivilisasjonen som har trengt seg frem, til de mest avsidesliggende strøk*» (Johnsen & Skjerven, 1984, s. 45).

Som tidligere diskutert, har Lyngen og Blåisvannet vært gjenstand for historiske representasjoner. Den norske filosofen Peter Wessel Zapffe skrev flere av sine essays og bøker her ved sin hytte like ved Blåisvannet. Dette ikoniske landskapet har en kulturhistorie som strekker seg gjennom tidene og kan idag bli forstått som et visuelt knutepunkt. Før den teknologiske utviklingen, var enkelte turgåere inspirert av Zapffes humoristiske tegninger og overdrevne tekster- og visuelle karikaturer, som var karakteristiske for den samtiden. Valg av turmål, og menneskelig tilstedeværelse er ikke bundet til sted, men medvirker til å koble steder sammen via eksempelvis bildedelingspraksiser på Instagram. I min studie ønsket flere av aktørene å legge frem bevis på Instagram, at de hadde vært i dette ikoniske landskapet, og i norsk sammenheng snakker man ofte om verdier i samtaler om naturen, sted og landskap.

«uten bilde har man på en måte ikke vært her» (unge mannen)

Dette uttrykket var det flere aktører som delte, og jeg tolker uttrykket til en språklig praksis, en praksis der både selvpresentasjon og dokumentasjon fra spektakulære steder på Instagram har blitt en viktig del av turmålet. Steder med flere kvaliteter og særtrekk, kan gi en større respons på Instagram enn et bilde fra ukjent sted, med færre kvaliteter og særtrekk.

«Det som er så spesielt med området rundt her vi står, er at man kan kjøre ned fra fjellet, til vannet forså rett til havet. Lyngsalpene er et rått og naturlig alpinsenter....Området her ved Blåisvannet har jo et særegent landskap med dette vannet, fjellene rundt seg, enda finere er det når isen har lagt seg...» (unge studenten).

De innholdsmessige vurderinger relatert til aktivitetens karakter og den implisitte betydning for turvalg er viktig for de unge (Breivik, 2010).

Hos skikjørerer er gjerne målet om «Perfect Moment», kontakten med den bratte fjellsiden viktig for å oppnå mening gjennom sine handlinger, og for å dekke personlige behov, en selvrealisering om man ser til Maslow's teori. Naturen gir oss mulighet til å oppdage sider ved oss selv, i oss selv på en særegen måte som man sjelden finner andre steder i livet enn i naturens egen lekekasse (Bischoff, 2000; Tordsson, 2000). Praksiser i hverdagen, og i friluftslivet sammen med sosiale medier kan bidra til å endre eget indre, der søken og lengsel etter det lidenskapen retter seg mot, muligheten for selvrealisering. Slik som det unge paret jeg møtte; de hadde tatt turen til Blåisvannet fordi turen stod høyt på deres liste.

«Stedet her kan vi nå krysse av, og bilde vi legger ut er et bevis på egen tilstedeværelse på et unikt sted i verden» (unge mannen)

For enkelte kan bildebevis være et behov for å oppnå annerkjennelse. Algoritmer slik vi ser med lister over ting man må oppleve i livet, «Bucket list», kan innvirke på menneskers handlinger i valg av turmål. Stedstilknytning kan gi en følelse av trygghet, i denne sammenheng et behov for annerkjennelse, som igjen kan være en viktig del av identitetskonstruksjon. En «compulsory posting», eller et avkryss og et billedlig bevis fra et ekstraordinært sted i verden, eller ting man ønsker å oppleve, eller oppnå i livet ansees ofte som mer innsattskrevende enn det vanlige (Thurnell-Read, 2017). Publisering av bilder fra landlige og mer ikoniske turmål kan gi gode muligheter for «sanking» av bilde i verdensklasse, eller til bruk i egen selvrealisering.

Det empiriske materialet i min studie viser at unge mennesker ønsker å fremvise hvem de er ved å dele fra eget friluftsliv, gjennom bilder i et sosialt medium, og det er derfor grunn til å tro at unge menneskers bildedeling fra friluftslivet er med på å skape grunnlag for å bli en del av deres identitet.

*«Hvis jeg skulle beskrive hvem jeg er, noe jeg gjør ved å dele fra turene mine på Instagram, så er det viktig for meg å få frem at jeg driver med friluftsliv»
(Studinnen)*

5.4 Identitetskonstruksjon i friluftsliv og på Instagram

Unge mennesker anvender Instagram for å presentere ulike sider ved seg selv (Hilmarsen & Arnseth, 2017). Ved å presentere sine identiteter, opplever de samtidig at de får anerkjennelse og tilbakemeldinger fra andre på sine selvpresentasjoner. I friluftslivet handler det, på en og samme tid, om søken etter en bedre helse, tilhørighet, fellesskap, erkjennelse og oppdagelse av egen identitet gjennom mestring (Breivik, 2010; Skår, 2009; Svarstad, 2010). Gjennom beskrivelser, opplevelser og erfaringer i friluftslivet, kan den enkelte friluftslivutøveren, posisjonere seg ut fra bestemte bilder og visuelle virkemidler på Instagram. Aktørenes bildedelingspraksis gjør at publikum og de man deler sine innlegg med, kan danne seg inntrykk av hvem han/hun er og hvordan de plasserer seg i sosiale felt.

«Et bilde på Instagram postes for å vise til andre det en har opplevd slik at det kan relateres til meg som person – det handler om min egen identitet og hvem jeg ønsker at andre skal oppfatte meg, som person» (unge mannen)

Empirien i min studie viser at bildedeling er en viktig del av unge menneskers identitetskonstruksjon, der størstedelen av innholdet som deles handler primært om posisjonering av seg selv i relasjoner til venner og jevnaldrende (Hilmarsen & Arnseth, 2017). De fleste fortalte at tur- og bildedelingspraksisen reflekterte hvem de anså seg selv som, om hvordan de ønsket å bli sett og hvordan andre skal oppfatte dem (Breivik, 2010; Hilmarsen & Arnseth, 2017; Skår, 2003; Svarstad, 2010). I det å forme en følelse av seg selv, personlig identitet og selvrealisering, sees på som viktige vekstbehov. Unge mennesker tilpasser bildedeling til hvem de snakker med og til, innenfor gitte normer og forventninger som det kommuniseres til (Hilmarsen & Arnseth, 2017). Hvorvidt aktørene i min studie var beviste i sine før-valg av både turmål, og i planlegging av fotopraksis på Instagram varierte. Bilder som deles, gis mening både til mottaker og fra avsender (Nur'afifah & Prihantoro, 2021), og et aktivt friluftsliv kan bli sett på som et positivt element og kan assosieres med egenskaper pågangsmot, nysgjerrighet, livskvalitet og god helse (Steinsholt & Gurholt, 2010, s. 9).

«Ved å poste et innlegg fra friluftslivet tror jeg mange ønsker å presentere/fremstille seg selv, på en måte vise at de lever et sunt og aktivt liv» (kvinnelige løperen)

«For min egen del er jeg ikke her for Instagram-bilde, men jeg ser andre går for Instagram promotering eller selvpresentasjon» (mannlige studenten)

Individuell annerkjennelse og selvutvikling gjennom bildedeling og aktivitet i friluftslivet, blir en sosial praksis som involverer tilpasninger, posisjonering, meningsskapning og oppfyllelse av vekstbehov. Enkelte aktører konstruerer sin egen identitet der de definerer hvem de er, gjennom hva de gjør, enten om det er i sosiale medier eller i friluftsliv (Hilmarsen & Arnseth, 2017; Svarstad, 2010). Dette kan indikere at digital deling fra friluftslivet kan formidle et syn på hvem de er, eller hvem de ønsker å være, en selvpresentasjon som ifølge Maslow er et viktig behov (Skaalvik et al., 2021). I en tid der menneskers grunnleggende behov (de fysiske) kan tilfredsstilles av samfunnets produksjon og markedsystem, søker vi etter å oppfylle behovene i de øvre lagene av behovspyramiden.

I friluftslivets mange aktiviteter, kan de unge, via egen kropp oppleve mestring, skape egen identitet og utvikle sosial adferd gjennom sine praksiser. (Breivik, 2010; Skår, 2003). Naturen slik den eksisterer, og erfaringen av å eksistere i naturen, er noe mennesker først og fremst har, og gjør som kropp. Gjennom egen kropp sanses og forstås omgivelsene, og omsettes til bevissthet og erfaringer.

«Aktivitet ute er meningsfylt, det er noe av det mest meningsfylte jeg gjør, foruten om studier.., og jeg vil at andre skal kunne se hva jeg opplever, hva jeg gjør» (studenten).

Med dette sitatet velger jeg å tolke at et aktivt friluftsliv kan være tegn på engasjement, deltakelse og handlekraft. *«Å være aktiv eller i aktivitet uttrykker et liv i bevegelse»*. En fottur, eller vandring i naturen åpner opp for nysgjerrig utforskning, oppdagelser, uforutsigbare utfordringer og hendelser. Aktivitet i naturen synes å appellere til noe grunnleggende i menneske. Mennesket eksisterer og erfarer gjennom egen kropp (Bischoff & Odden, 2003; Ingold, 2000), og kroppen blir ansett som viktig for å forstå menneskers handlinger og væremåter (Gurholt & Haukeland, 2020, s. 44), samtidig er det også en fysisk tur i egen kropp, i visuell og sanselig opplevelse, i minner og forestillinger. Det å gå på tur, eller å utforske et turmål er komplekst og sammensatt. Det er stedlig bevegelse i et landskap, et samspill som bidrar til å åpne for eller begrense mulige handlinger. Å verdsette natur ut fra våre behov, antroposentrisk, kan være en måte å betrakte naturen på. I tillegg kan det å møte naturen være en måte der menneskers behov motiveres og stimuleres gjennom individuell selvpresentasjon. Selvpresentasjon har fått større betydning i tråd med hvordan samfunnet har endret seg i takt med økt grad av individualisering (Bakken et al., 2018).

En annen viktig dimensjon er at en fottur eller valg av turmål, kan sees i sammenheng med pågangsmot, nysgjerrighet, helsebringende, livskraft, livskvaliteter. Et aktivt liv kan symboliserer det gode liv (Steinsholt & Gurholt, 2010, s. 9). På Instagram handler respons om en aksept, sosial validering av identitet, noe som igjen kan forsterke sosial tilhørighet (Bakken et al., 2018; Low et al., 2020).

«Når jeg driver med friluftsliv og deler mine turer på Instagram får jeg oppmerksomhet, eller flere likes enn innlegg ellers» (student fra studentgruppa).

Perspektiver som aktøren nevner i sitatet over, handler om at sosiale medier organiserer og definerer vår sosiale virkelighet via algoritmer. For å få likes, eller bli likt, må man fremstå på bestemte måter i sosiale medier innen estetikk, livsstil og prestasjoner (Cruz & Thornham, 2015; Aalen & Iversen, 2021, s. 11). I likhet med tilbakemelding i livet ellers, spiller likes en stor rolle i unge menneskers liv, der likes bidrar til å fortelle omverden hvem er «jeg» (Bakken, 2021; Bakken et al., 2018). Hvis man legger sammen sosiale medier og friluftsliv finner man likhetstrekk i egenarten, der utøveren ønsker å fremstille en bedre versjon av seg selv for å bli akseptert og inkludert i miljøet (Aalen & Iversen, 2021). Instagram og valg av turmål, har til felles, en søken etter respons og tilbakemeldinger hos unge mennesker på deres aktivtetsvalg, enten «online» eller «offline». Likes og tilbakemeldinger blir en form for bekreftelse, som de unge kan anvende som kilde til selvinnsikt og forståelse, i sine identitetskonstruksjoner (Breivik, 2010; Hilmarsen & Arnseth, 2017). Bildedelingspraksiser gjør at vi som tilskuere danner oss forskjellige inntrykk av de unge, samt veie avsender oppmerksomhet ved å følge, dele eller like deres innlegg (Hilmarsen & Arnseth, 2017). Når aktørene i min studie gir uttrykk for hvem de er på Instagram, kan de samtidig forme sine identiteter på en eksplisitt måte. De eksplisitte identifiseringene gir også uttrykk for hvilken livsstil aktørene i min studie utøver gjennom aktiviteter på fritiden. Denne selektive utvelgelsen kan tolkes som et forsøk på å styre hvordan aktørene ønsker å bli oppfattet. Maslow's behovs-teori tar utgangspunkt i at vi er motivert for å tilfredsstille behovene våre (Skaalvik et al., 2021).

Jeg erfarte i min studie at unge mennesker også har et behov for å føle seg akseptert, inkludert og for at andre skal like den man er. Disse faktorene påvirker hvordan man fremstiller seg selv, både på Instagram og i friluftslivet. Instagram som en teknologisk sosial praksis har blitt strukturelt trekk i samfunnet fungerer som et konstituerende bakteppe for isenesettelsen av en type selvidentitet av seg selv. Hvis vi skal fungere optimalt, må alle grunnleggende behov

være dekket så ofte som mulig. Både de som lar oss overleve, og de som lar oss leve. Utviklere av Sosiale medier, Instagram, hevder vi bør lese all be-jublingen og selvskrytet i sosiale medier som en appell; «jeg vil at dere skal like meg» snarer enn at «jeg er bedre enn dere». (Aalen & Iversen, 2021, s. 11).

Å gå på tur i et ikonisk fjellandskap kan sees på som bevegelses-kulturelle ytringer, som sier noe om den enkelte friluftslivutøverens målsetning om å bli sett, ville leve intenst, utfordrende og eventyrlig, og samtidig inngå meningsfulle sammenhenger. For noen kan sikkerhet knyttet til det fysiske miljøet være viktigst, mens for andre kan behovet for tilhørighet være viktigst. Maslow har fått mye kritikk for pyramidens som han selv ikke har laget, men som er en forenklet modell laget av Charles McDermid i 1960 (Amran et al., 2022). Med bakgrunn i dette mener flere at pyramidemodellen bør forkastes, fordi den innebefatter en feilaktige forenklingen, og at en bør se på teorien på nytt (Amran et al., 2022). Selv om Maslows teori er kritisert, så belyser den trolig viktige perspektiver hvordan ulike behov påvirker menneskers motivasjon og adferd. Aktørene i min studie beskriver sine turvalg ut ifra egne behov, og selv om grunnleggende behov ikke alltid er optimalt ivaretatt, så vil behovet for selvrealisering og anerkjennelse likevel være viktig, og der ungdommen vil rangere behovene ulikt, denne argumentasjonen støttes i litteraturen (Amran et al., 2022).

Delingspraksis i form av likes blir en sum kilde til nye hierarkier, som oftest forsterkninger av gamle hierarkier (Aalen & Iversen, 2021, s. 211). Tidligere forskning om ungdom og sosiale medier har fokusert på hvordan eksempelvis Instagram representerer en arena for utøvelse av identitet, der flere av artiklene er inspirert av Goffman sin forståelse knyttet til identitet i sosial interaksjon (Cruz & Thornham, 2015; Hilmarsen & Arnseth, 2017). Det empiriske materialet i min studie viser at aktørene var opptatt av sosiale relasjoner, tilhørighet og det fellesskapet som skapes ved å legge ut bilder på Instagram fra sine utendørsturer.

I mitt feltarbeid opplevde jeg at den kvinnelige løperen fra min empiri, oppsøkte meg, en god stund etter at feltsamtalen hadde tatt slutt. Hun hadde noe viktig å dele med meg.

«Hei!..., jeg hadde ikke tekt til å bade der oppe, men det så fristene ut..., jeg måtte svømme uti flere ganger for å skape det fineste bilde...jeg hadde ikke tenkt på det tidligere, før vår samtale, jeg er en av dem. En av dem som sanker bilder til Instagram, jeg måtte bare får sagt det, du kan se innlegget mitt, har akkurat lagt det ut» (kvinnelige løperen)

Jeg tolker sitatet fra den kvinnelige løperen at hun at implisitt var klar over egen delingspraksis, samtidig som hun eksplisitt holdt tilbake egen delingspraksis fra friluftslivet på Instagram. Tilbakemelding og respons fra andre på turvalg gjennom et innlegg fra turopplevelsen på Instagram, kan ha betydning for identitetskonstruksjoner. Når unge mennesker utøver friluftsliv, der tekst og bilder deles på Instagram, og gir en mening til fenomener, kan respons fungere som forsterkninger av de unges sosiale relasjoner. Empirien i min studie viser at bildedeling gjør friluftslivpraksiser langt mer synlig enn tidligere, og selv om de fleste er bevisste på at bildene som publiseres skal bli sett av andre, så er det ikke gitt at vi er beviste på hvilken betydning eller mening sosiale medier kan ha våre valg av turmål og våre handlinger innen friluftslivpraksiser.

Det moderne friluftslivet og våre turpraksiser er «digitalisert». På min ferd observerte jeg turgåere som ofte stoppet opp, tok bilder, både av seg selv, av landskapet og naturen. Fotopraksisen var ofte det samme, fotofragering av de vilde tindene, folk som badet, gruppebilder og selfier (selvportrett) fra turstedet. Min mest overraskende observasjon var endringer i turgåingen, en slag u-rytme i det å gå på tur, ettersom flere av aktørene og andre turgåere stoppet opp på stien for å ta et eller flere bilder. Jeg erfarte at feltsamtalen og turen i seg selv ble oppstykket, og det hendte at feltsamtaler ble avbrutt av teknologiske foto- og delingspraksis. Dette var en overraskende erfaring og observasjon for meg som står med en annen erfaringsbakgrunn fra før «friluftslivet gikk digitalt». Tidligere gikk vi på tur sammen, i et sosialt fellesskap, mens det moderne fellesskapet på tur i tillegg foregår i «et fellesskap digitalt». Størstedelen av bildedeling i friluftslivet og valg av turmål, handler primært om en posisjonering av seg selv i sosiale relasjon, anerkjennelse og tilhørighet. Mennesker forhandler og utøver identitet i informasjonssamfunnet, og der sosiale relasjoner og vennskap online og offline, henger sammen og gjensidig påvirker hverandre.

*«Vi har det herlig i sommers tid, Når alt står i blomster og vokser i solen.
Det glitrer i sjøen og varmer i li, her oppe så nært under polen.
Men Lyngen har mer enn blomster og fjell,
jeg vil deg så gjerne fortelle*

6 Jeg gikk en tur på stien og delte det jeg så

I dette kapittelet oppsummerer jeg de perspektiver/funn og konklusjon, som min studie har frembrakt med utgangspunkt i masteroppgavens hensikt, problemstilling og forsknings-spørsmål. Deretter presenterer jeg forslag til videre forskning.

Innledningsvis spurte jeg: «Hvilke meninger og betydninger beskriver unge mennesker om deres valg av turmål i relasjon til sosiale medier i friluftslivet?»

I presentasjon av empiri valgte jeg å bringe leseren inn i mitt møte med landskapet, mine observasjoner og innblikk gjennom å dele fra feltdagboken. Her åpnet jeg porten og tredde inn i det kjente, men også ukjente landskapet, ut på stien for å sanke data, min empiri. Jeg har bearbeidet data, både fra sanseinntrykk, det jeg så, hørte og det jeg erfarte. Hensikten med min studie har vært å dokumentere, analysere og frembringe innsikt i forståelse omkring om turmål, og betydningen av sosiale medier i valg av turmål i friluftslivet. Jeg har forsøkt å fremvise hvilke meninger og betydninger unge mennesker beskriver om deres turvalg i friluftslivet i relasjon til sosiale medier. Funnene fra feltsamtaler, observasjoner og deltakende observasjon har bidratt til innsikt i aktørenes benyttelse av digital plattform i valg av deres turmål i friluftslivet. Formålet er ikke bare å gjøre dataen forståelig, men også fremlegge dette på en analytisk måte, og hvordan funnene i analysen har bidratt til å kaste lys over hvordan Instagram fungerer som betydningsfull arena for unge menneskers friluftsliv. Det er også ønskelig at min studie kan frembringe, eller inspirere til ny kunnskap.

Denne studien gir et mylder av små svar om valg og handlinger i friluftslivets digitale praksiser. Betydningen av valg av turmål og sosiale medier kan sjelden gi direkte svar på alle aktuelle mønstre, men kan bidra til å skape en større forståelse av pågående prosesser eller utvikling innen friluftslivet. De mønstrene som jeg har kommet frem til er ikke absolutte svar eller resultater. Studien min peker i den retning at turvalg i friluftslivet sett i lys av sosiale medier, kan gi unge mennesker mulighet til å dele eller utrykke seg selv. Delingspraksis, både fra friluftslivet i det *virkelige* liv, og i sosiale medier, kan ha betydning i unge menneskers turliv. Ettersom mennesker er forskjellige, der også unge menneskers liv er forskjellige, så vil ulike meningspraksiser i valg av turmål og sosiale medier trekke i ulike retninger for den enkelte. Maslows behovsteori kan ikke brukes til å forklare spesifikke handlinger i bestemte situasjoner, men den kan bidra til en forståelse av hvilke grunnleggende behov vi mennesker har, og motivasjonen vår til å få disse behovene tilfredsstilt.

Jeg erfarte i mine feltsamtaler, at aktørene beskriver hvordan valg av turmål og sosiale medier kan ha betydning for deres friluftsliv, og der bildedeling og fremvisning av bilder fra et ikonisk landskap med et visuelt og estetisk særtrekk har inspirert og medvirket i deres valg av turmål. Samtidig opplevde jeg at aktørene holdt tilbake informasjon om at de delte bilder i sosiale medier, det vil si, intuitivt så forteller ikke aktøren uten videre at de deler bilder fra friluftslivet, men implisitt sier flesteparten av dem at bildedeling er svært viktig for dem, også når de er på tur. En implisitt fremstilling kan innebære at unge mennesker deler innlegg fra sine turmål for å indikere og stadfeste egen identitet og tilhørighet, en selvpresentasjon i eget friluftsliv.

Tematikken i min studie er på en måte vevd inn i hverandre og delvis betinger hverandre i unge menneskers liv. Forståelse av hvilken mening og betydning sosiale medier har for valg av turmål i friluftslivet, er det vanskelig å finne entydig svar på, fordi fenomenet er sammenvevd med noe som ikke er enkelt. Den noe, og ikke overraskende konklusjonen i min studie, er at i sum kan sosiale medier ha betydning i valg av turmål. Utviklingshistorisk sett så endrer mennesket seg i takt med samfunnsendringer og det miljø vi lever i, der teknologiske materialiteter også vil være en del av mønsteret innen friluftsliv.

Selv om konklusjonen på problemstillingen i denne studien ikke entydig kan konkluderes, så er det likevel et spørsmål som er verdt å stille. Det må større og bredere forskning til for å kunne generalisere en sammenheng mellom unge menneskers valg av turmål og sosiale medier betydning i valg av turmål innen friluftsliv. Et tema jeg mener bør adresseres til videre forskning.

Porten bak meg lukkes, og jeg står igjen på utsiden av landskapet.

Takk for følge.

*«Ja, her er herlig vintervær. Vi kan i den årstid så mange ting byde.
Men snøen som ligger så fristende der, se om deg og la deg fryde.
Men Lyngen har mere enn vinter og fjell,
gå ut og la den selv det fortelle»*

Referanseliste

- Amran, R., Salman, M. & Mohd Fauzi, A.-H. (2022). Congruency Between Maslow's Hierarchy of Needs Theory and the Principles of Maqasid Sharī'ah. *Journal of Islamic thought and civilization*, 12(2). <https://doi.org/10.32350/jitc.122.10>
- Aure, M. (2015). *Med sans for sted : nyere teorier*. Fagbokforl.
- Bahr, R. (1999). Mennesket - skapt for bevegelse *Tidsskrift for norske legeförening* 119:13.
- Bakken, A. (2021). *Ungdata 2021, Nasjonale resultater. NOVA Rapport 8/21*. NOVA, OsloMet.
- Bakken, A., Sletten, M. A. & Eriksen, I. M. (2018). Generasjon prestasjon? Ungdoms opplevelse av press og stress. *Tidsskrift for ungdomsforskning*.
- Befring, E. (2007). *Forskingsmetode med etikk og statistikk* (2. utg. utg.). Samlaget.
- Bischoff, A. (2000, 2000). Nye måter å bruke naturen på : friluftsliv eller tøys?
- Bischoff, A. & Odden, A. (2003). Nye trender i norsk friluftsliv - utvanning eller forsterkninger av gamle mønstre og idealer. *Rapport fra konferansen Forskning i friluft*, 231-246.
- Breivik, G. (2010). Trends in adventure sports in a post-modern society. *Sport in society*, 13(2), 260-273. <https://doi.org/10.1080/17430430903522970>
- Brinkmann, S., Tanggaard, L. & Hansen, W. (2012). *Kvalitative metoder : empiri og teoriutvikling*. Gyldendal akademisk.
- Buvik, K., Skatvedt, A. H. & Baklien, B. (2020). Feltsamtaler som datakilde i kvalitativ samfunnsforskning.
- Cruz, E. G. & Thornham, H. (2015). Selfies beyond self-representation: the (theoretical) f(r)ictions of a practice. *Journal of aesthetics & culture*, 7(1), 28073-28010. <https://doi.org/10.3402/jac.v7.28073>
- Dale, B. & Berg, N. G. (2013). Hva er stedsidentitet, og hvordan fanger vi den opp. I A. Førde, M. Aure & m. o. m. Universitetet i Tromsø Sted (Red.), *Å finne sted : metodologiske perspektiver i stedsanalyser* (s. 24-37). Akademika forl.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Dervo, B. K., Skår, M., Köhler, B., Øian, H., Vistad, O. I., Andersen, O. & Gundersen, V. (2014). *Friluftsliv i Norge anno 2014 – status og utfordringer* (1504-3312,9788242626912,824262691X). NINA.
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* (2. utg. utg.). Universitetsforl.
- Evers, A. (2016). *Transforming a Norwegian Landscape into an Iconic Tourist Attraction: The Trolltunga Experience* [University of Stavanger, Norway].
- Fink, H. (2003). *Et mangfoldig naturbegrep. in Naturens verdi: Vinkler på danskenes forhold til natur*.
- Flemsæter, F. & Flø, B. E. (2021). *Utmark i endring*. Cappelen Damm akademisk.
- friluftsliv.no. (2023). *Friluftsliv*. <https://www.friluftsliv.no>
- Gilje, N. & Grimen, H. (1993). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* ([3. prøveutg.] utg.). Universitetsforlaget.
- Granås, B. (2018). Destinizing Finnmark: Place making through dogsledding. *Annals of tourism research*, 72, 48-57. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.05.005>

- Gruppuso, P. & Whitehouse, A. (2020). Exploring taskscapes: an introduction. *Social anthropology*, 28(3), 588-597. <https://doi.org/10.1111/1469-8676.12789>
- Gurholt, K. P. & Haukeland, P. I. (2020). Scandinavian friluftsliv (outdoor life) and the Nordic model: 165 Passions and paradoxes. I (1. utg., s. 165-181). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429320187-11>
- Hammersley, M. & Atkinson, P. (1996). *Feltmetodikk* (2. utg. utg.). Ad Notam Gyldendal.
- Hilmarsen, H. V. & Arnseth, H. C. (2017). Livet på Instagram : ungdoms digitale forlengelser av sosiale relasjoner og vennskap. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 17(1).
- Hjetland, G. J., Finserås, T. R. & Skogen, C. (2022). *Hele verden er et tastetrykk unna – Ungdommers bruk og opplevelser med sosiale medier og online gaming* (9788284062938,8284062933). Folkehelseinstituttet, Område for psykisk og fysisk helse, Avdeling for helsefremmende arbeid.
- Hjetland, G. J., Schonning, V., Hella, R. T., Veseth, M. & Skogen, J. C. (2021). How do Norwegian adolescents experience the role of social media in relation to mental health and well-being: a qualitative study. *BMC Psychol*, 9(1), 78-14. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00582-x>
- Holmen, H. A. (2022). Rasjonalitet. <https://snl.no/rasjonalitet>
- Horgen, A. (2016). Ute! : friluftsliv : pedagogiske, historiske og sosiologiske perspektiver. I A. Horgen, T. Lundhaug, K. F. Østrem, M. Lund & L. I. Magnussen (Red.). Fagbokforl.
- Ingold, T. (1993). The temporality of the landscape. *World archaeology*, 25(2), 152-174. <https://doi.org/10.1080/00438243.1993.9980235>
- Ingold, T. (2000). *The Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skill*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203466025>
- Ipsos. (2022a). *Friluftsliv* https://norskfriluftsliv.no/wp-content/uploads/2022/03/2100461401_Catibuss_uke08_Feb_Norsk_Friluftsliv.pdf
- Ipsos. (2022b). *Ipsos SoMe-tracker Q4'21*. <https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q421>
- Ipsos. (2023). *Ipsos SoMe-tracker Q2'23*. <https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q223>
- Johnsen, B. & Skjerven, O. (1984). *Lyngsalpene*. Universitetsforlaget.
- Jones, P., Bunce, G., Evans, J., Gibbs, H. & Jane Ricketts, H. (2008). Exploring Space and Place With Walking Interviews. *Journal of research practice*, 4(2), D2.
- Karl, B. & Katrin Anna, L. (2010). Conversations with landscape. I *Anthropological studies of creativity and perception* (s. 109-123). Ashgate.
- Khasanova, R. (2018). *The role of social media in creating a hot spot mountaineering destination: the Trolltunga case*.
- Kinney, P. (2021). Walking Interviews: A Novel Way of Ensuring the Voices of Vulnerable Populations Are Included in Research. I (s. 65-82). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65331-6_4
- Low, T., Miller, M., Doran, A. & Hardwick, L. (2020). Women's outdoor adventure experiences on Instagram: exploring user-generated content. *Annals of leisure research*, 1-25. <https://doi.org/10.1080/11745398.2020.1815068>

- Martinsen, E. W., Andersen, E., Borge, L., Moe, T. & Johannessen, B. (2018). *Kropp og sinn : fysisk aktivitet, psykisk helse, kognitiv terapi* (3. utg. utg.). Fagbokforl. Meld.St.18. ((2015-2016)). *Friluftsliv -Natur som kilde til ehelse og livskvalitet*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/>
- Miljødirektoratet. (2021). *Nye nasjonalparker foreslås utredet*. <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/april-2021/nye-nasjonalparker-foreslas-utredet/>
- Miljødirektoratet. (2022). *Lyngsalpan landskapsvernområde*. <https://www.norgesnasjonalparker.no/verneomrader/lyngsalpan/>
- Miljøverndepartementet. (2009). *Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse : rapport fra det nordiske miljøprosjektet "Friluftsliv og psykisk helse"*. Klima- og miljøverndepartementet KLD. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/rapporter/t-1474.pdf>
- Mykletun, R. J., Oma, P. Ø. & Aas, Ø. (2021). When the hiking gets tough: “New adventurers” and the “extinction of experiences”. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 36, 100450. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2021.100450>
- Mytting, I., Bischoff, A. & Keeping, D. (2018). *Friluftsliv : idrettsfag* (Bokmål[utg.], 3. utg. utg.). Gyldendal.
- nasjonalparker.no. (2017). *Velkommen inn i nasjonalparken*. <https://raetnasjonalpark.no/innlegg-a/>
- Nielsen, T. H. (2023). *Anthony Giddens*. store norske leksikon. https://snl.no/Anthony_Giddens
- Nur'afifah, O. & Prihantoro, E. (2021). The Influence of Social Media on Millennial Generation about Travel Decision-Making. *Jurnal the messenger*, 13(3), 238-255. <https://doi.org/10.26623/themessenger.v13i3.2328>
- Næss, A. (1999). *Økologi, samfunn og livsstil : utkast til en økosofi* (5. omarb. utg. [i.e. Ny utg.]. utg.). Bokklubben dagens bøker.
- Odden, A. (2008). *Hva skjer med norsk friluftsliv? : en studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970-2004* [Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Geografisk institutt]. Trondheim.
- Osloeconomics & Sørensen, O. J. (2018). *Brukerundersøkelse i Lyngsalpan* <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/2018/04/OE-2018-6-Brukerundersokelse-Lyngsalpan.pdf>
- Rafoss, K. & Seippel, Ø. (2016). Friluftslivsaktiviteter i den norske befolkningen - en studie av utviklingstrekk og sosiale forskjeller ii perioden 1990-2013. I A. Horgen, T. Lundhaug, K. Østrem, M. L. Fasting & L. I. Magnussen (Red.), *Ute! : friluftsliv : pedagogiske, historiske og sosiologiske perspektiver* (s. 185-210). Fagbokforl.
- Rettberg, J. W. (2014). *Seeing Ourselves Through Technology : How We Use Selfies, Blogs and Wearable Devices To See and Shape Ourselves* (1. utg.). Basingstoke: Springer Open. <https://doi.org/10.1057/9781137476661>
- Riese, H. & Vorkinn, M. (2002). The production of meaning in outdoor recreation: A study of Norwegian practice. *Norsk geografisk tidsskrift*, 56(3), 199-206. <https://doi.org/10.1080/00291950260293020>

- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg. utg.). Fagbokforl.
- Schackt, J. (2023). *Etnografi*. <https://snl.no/etnografi>
- Setten, G. (2013). Til fots - et metodeblikk og praksis. I A. Førde, M. Aure & m. o. m. Universitetet i Tromsø Sted (Red.), *Å finne sted : metodologiske perspektiver i stedsanalyser*. Akademika forl.
- Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. & Skaalvik, E. M. (2021). *Skolen som læringsarena : selvpoppfatning, motivasjon, læring og livsmestring* (4. utgave. utg.). Universitetsforlaget.
- Skår, M. (2003). Dagens friluftsliv : tradisjonelt og moderne. *Rapport fra konferansen Forskning i friluft*, 140-151.
- Skår, M. (2009). Min, din og vår friluftslivshistorie: Hva har forskningsmetoder å si for - produksjonen av kunnskap om friluftsliv? *Norsk antropologisk tidsskrift*, 20(3), 167-178.
- Stai, S. (2022). *Maslows behovspyramide*. Stai, S. (2022, 7. desember). Maslows behovspyramide. NDLA. <https://ndla.no/article/29789>
- Steinsholt, K. & Gurholt, K. P. (2010). *Aktive liv : idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Tapir akademisk.
- Svarstad, H. (2010). Why Hiking? Rationality and Reflexivity Within Three Categories of Meaning Construction. *Journal of Leisure Research*, 42(1), 91-110. <https://doi.org/10.1080/00222216.2010.11950196>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (4. utg. utg.). Fagbokforl.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitative metoder* (5. utg. utg.). Fagbokforl.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori : for helsefag* (2. utg. utg.). Fagbokforl.
- Thurnell-Read, T. (2017). 'What's on your Bucket List?': Tourism, identity and imperative experiential discourse. *Annals of tourism research*, 67, 58-66. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2017.08.003>
- Tjora, A. H. (2018). *Viten skapt: Kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm akademisk.
- Tjora, A. H. (2020). *Hva er fellesskap* (2.opplag. utg.). Universitetsforl.
- Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utgave. utg.). Gyldendal.
- Tordsson, B. (2000). Om friluftsliv som naturforståelse og om friluftslivets egenart IH. Koldstad (Red.), *Har fjellet ansikt?: Naturfilosofiske essay* (s. 170-210). Naturfilosofisk seminar.
- VisitLyngenfjord. (2022). Visit Lyngenfjord. <https://www.visit-lyngenfjord.com/no/aktiviteter/vandring/topp-10-i-Lyngen/blåisvatnet>
- Wadel, C. (2006). *Forskning i egne erfaringer*. SEEK.
- Wadel, C., Wadel, C. C. & Fuglestad, O. L. (2014). *Feltarbeid i egen kultur* (Rev. utg. av Carl Cato Wadel og Otto Laurits Fuglestad. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Widerberg, K. (2001). *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt : en alternativ lærebok*. Universitetsforl.

- Wiken, E. (2020). Instagram som "et tredje rom": politisk meningsdannelse blant unge borgere. *Instagram as «a third space» : civic engagement among young citizens*.
- Wylie, J. (2007). *Landscape*. Routledge.
- Zapffe, P. W. (1969). *Barske glæder og andre temaer fra et liv under åpen himmel*. Gyldendal.
- Øye, A., Mehren, T. M. & Sky, J. (2007). *New Age*. Bokklubben.
- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forl.
- Aalen, I. & Iversen, M. H. (2021). *Sosiale medier* (Ny utgave, 2. utgave. utg.). Fagbokforlaget.

Vedlegg

Godkjenning fra NSD

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

Vurdering

Referansenummer

604691

Prosjekttittel

«Jeg gikk en tur på stien og delte det jeg så» - endringer eller forsterkninger av etablerte mønstre i norsk friluftsliv

Behandlingsansvarlig institusjon

UiT Norges Arktiske Universitet / Det helsevitenskapelige fakultet / Idrettshøgskolen

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

June Anthonsen Røsbø, june.a.rosbo@uit.no, tlf: 78450168

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Hege Therese Robertsen, hro026@post.uit.no.

Prosjektperiode

23.08.2021 - 01.07.2022

Vurdering (1)

06.09.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i

meldeskjemaet med vedlegg den 06.09.2021, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.07.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger.

Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål

dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet

lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-utmeldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Jeg gikk en tur på stien og delte det jeg så»

Endringer eller forsterkninger av etablerte mønstre i friluftsliv

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å studere valg av turmål innen norsk friluftsliv. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med studiet er en del av et masterprosjekt ved UiT, Norges arktiske universitet. En studie av sosiale mediers påvirkning og betydning i valg av turmål blant unge voksne som utøver friluftsliv.

Problemstilling: «Hvordan kan sosiale medier ha betydning i valg av turmål hos den enkelte friluftslivutøver»

For å kunne besvare denne problemstillingen anvendes kvalitativ metode der datainnsamling genereres gjennom observasjon og feltsamtaler.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Hege Therese Robertsen er ansvarlig for prosjektet, masterstudent ved UiT.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Tilfeldig utvalg, inklusjonskriterier er voksne mellom 18-35år, norsk statsborgerskap.

Hva innebærer det for deg å delta?

Feltsamtale – varighet på +/- 40min.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Hege Therese Robertsen vil ha tilgang til data

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 31.12.2023. Alle personopplysninger slettes ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra June Anthonsen Røsbø, UiT har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Hege Therese Robertsen; masterstudent Mailadresse: hro026@post.uit.no

June Anthonsen Røsbø, Universitetslektor, UiT. Mailadresse: june.a.rosbo@uit.no

UiTs personvernombud: Joakim Bakkevold.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

June A. Røsbø

Hege Therese Robertsen

(Veileder)

(Masterstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål.
Jeg samtykker til:

- å delta i [*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju*]
- å delta i [*sett inn flere metoder, f.eks. spørreskjema*] – hvis aktuelt
- at [*oppgi hvem*] kan gi opplysninger om meg til prosjektet – hvis aktuelt
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes [*beskriv nærmere*] – hvis aktuelt
- at mine personopplysninger lagres etter prosjektslutt, til [*beskriv formål*] – hvis aktuelt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

